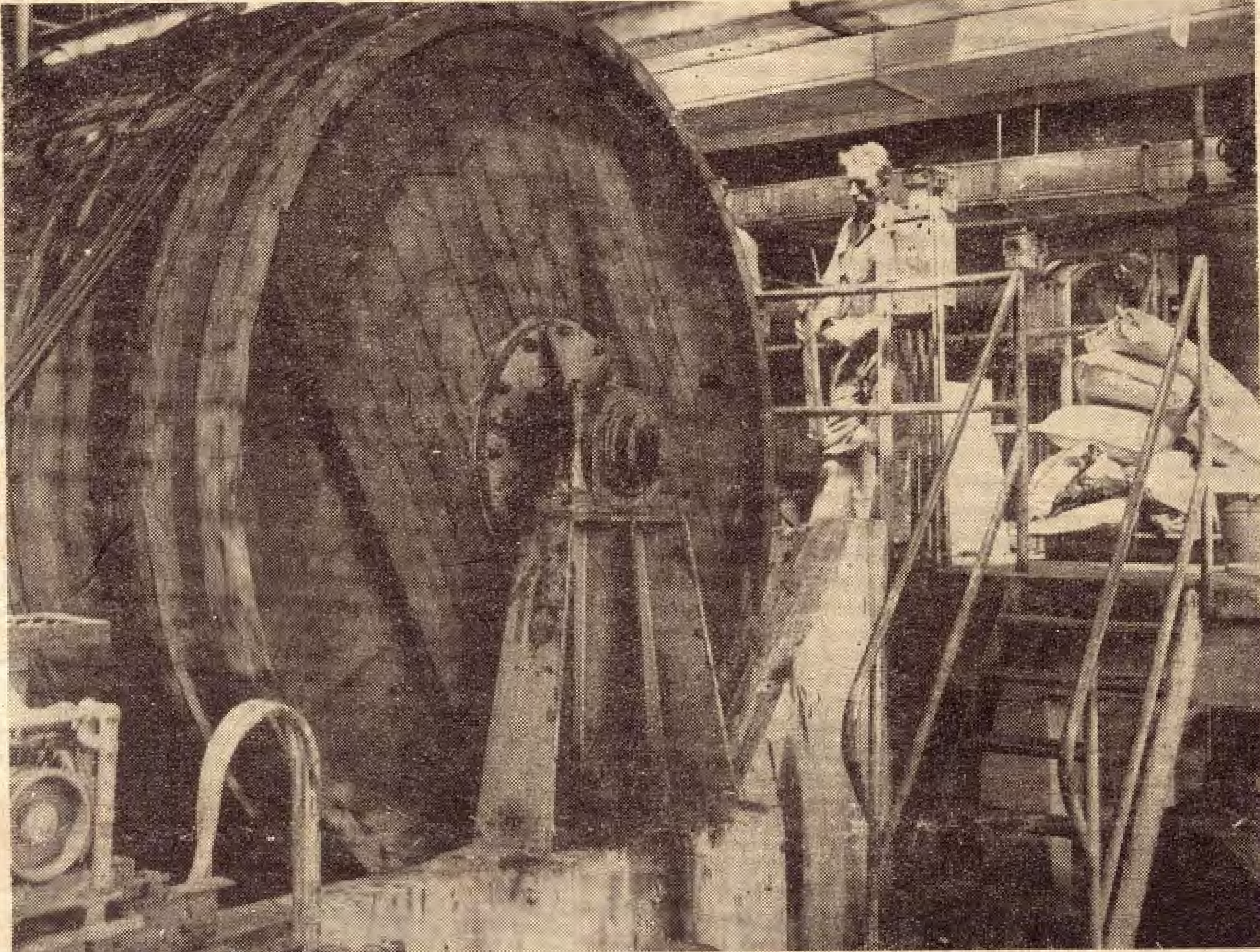

Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 46 (977) ГОД XIX 17 ЛІСТАПАДА 1974 г. ЦАНА 60 гр.

У КРЫНКАЎСКІХ ГАРБАРОЎ

Рухомыя бубны, у якіх адбываецца гарбаванне скуры.

Крынкі — гэта перш за ўсё гарбарні. Без іх няма Крынак.

Першыя гарбарні паявіліся тут пад канец сямідзесятых гадоў мінулага стагоддзя. Спачатку былі гэта малыя майстэрні, у якіх працавала па некалькі чалавек. У той час жылі з іх пераважна яўрэі і татары. З часам — у дзевяностых гадах пабудавалі вялікія фабрыкі.

Крынскія фабрыканты багацелі на расійскім рынку збыту. Свае факторыі трымалі яны нават у далёкіх, кіргізскіх стэпах, дзе адбываліся гіганцкія закупкі першакласных скур.

Пры санацыйнай Польшчы і яе антысавецкай палітыцы Крынкі збяднелі: гандлёвы ўсход апынуўся за кардонам, а ў заходнім напрамку крынская скура не мела такога вялікага попыту. Горад паменшаў амаль удвая ў параўнанні з 1913 годам (у 1938 годзе Крынкі налічвалі крыху больш пяці тысяч асоб).

Настаў крызіс.

Апошняя вайна надоўга вынішчыла мястэчка: тысячы забітых ды загазаваных у канцэнтрацыйных лагерах, цэнтр разбіты да фундаментаў, па гарбарнях засталіся адны ямы — „чапы“ ды паіржавелыя асколкі машын. У пачатку пяцідзесятых гадоў пачалося адбудоўванне часткова ўцалеўшага будынка найбольшай гарбарні, у квартале Пагулянка. Прыйшлі гарбары, нярэдка бацькі з сынамі. Дружнаю працаю дабіліся таго, што крынкаўская прамысловасць аджыла, засвістала першым, пасляваенным фабрычным гудком. Іх гаравітая работа зноў сталася падставаю росту значэння Крынак, горада, якому ўжо паўтысячы год.

Цяпер у гарбарні працуе звыш двухсот рабочых. Многа гэта, ці мала? Пры старадаўняй гарбарнай тэхніцы было б гэта напэўна нямнога. Але ў нашы дні? Цаною каля шасцідзесяці мільёнаў — узніклі ля старой гарбарні новыя аб'екты (з той тыповай індустрыяльнай архітэктурай), механізаваны цяжкія вытворчыя працэсы; людзі абслугоўваюць складаныя механізмы — зрэшты, купленыя за долары — без ніякай замінкі; аўтаматызацыя і тэхнічны прагрэс з'яўляюцца неабходнасцю, ратункам ад раптоўнага недахопу рабочай сілы, які наглядаецца, амаль з месяца ў месяц, не толькі ў нашай краіне.

Крынская гарбарня ператвараецца ў камбінат. У наступныя гады — узнікнуць чарговыя фабрычныя цэхі. А магчыма, што Крынкі стануць адным з цэнтраў гарбарнай прамысловасці ў Польшчы (існуе такая канцэпцыя, у выпадку рэалізацыі якой у Крынках будзе мець месца канцэнтрацыя капіта-

Працяг на стар.4

НА НІВЕ БГКТ

У БЕЛАСТОЦКІМ ГАРАДСКІМ АДДЗЕЛЕ

Гарадскі аддзел БГКТ у Беластоку на 31 снежня 1973 г. меў 440 членаў, у тым ліку ва ўзросце ад 18 да 30 год — 345 асоб, паводле адукацыі 343 асобы — гэта людзі з няпоўнай сярэдняй або сярэдняй школай і 34 асобы з поўнай вышэйшай адукацыяй. Гэта акрэслівае і характар дзейнасці аддзела: у цэнтры яго ўвагі моладзь.

Вось як выглядала праца аддзела ў 1973/74 культурна-асветным сезоне. Па ініцыятыве праўлення аддзела быў выбраны сяміасабовы савет клуба, а яго старшыня **А. Казімерук** увайшоў у члены праўлення і прэзідыума аддзела. І гэта, між іншым, гарантавала таксама цесную сувязь працы праўлення аддзела з клубам і моладдзю, якая яго наведвае. Сістэматычная праца і цікавыя мерапрыемствы спрыяюць таму, што колькасць членаў у аддзеле ўвесь час павялічваецца — у першым паўгоддзі гэтага года прыбыло 51 чалавек, а цяпер таксама штотыдзень па некалькі асоб уступае ў БГКТ.

Аддзел актыўна ўключыўся ў перадвыбарчую кампанію ў рады нарадовыя. Між іншым, у аддзеле адбылася ўдалая сустрэча з радным Ваяводскай рады нарадовай, старшынёй ГП БГКТ **М. Самоцікам.** Урачыстай вечарынай з выступленнем самадзейнікаў Лужыцкай часці Войск аховы граніцы была адзначана XXX гадавіна Людовага Войска Польскага, яна ператварылася ў цёплую сустрэчу салдат з моладдзю нашага аддзела. На ўрачыстасці ў гонар 56-ай гадавіны Савецкай Арміі з дакладамі аб ролі Узброеных сіл СССР у абароне міру на зямлі выступілі капітан ЛВП **П. Дзеконскі** і старшыня аддзела **М. Гайдук.** Міжнародны жаночы дзень быў адзначаны акадэміяй і канцэртам у выкананні салістаў і калектываў аддзела. Міжнароднае свята працоўных 1 Мая было ўшанавана акадэміяй, на якой з дакладам выступіў старшыня ГП БГКТ **М. Самоцік,** а самадзейнікі аддзела далі спецыяльны канцэрт. Таксама на высокім узроўні прайшлі ўрачыстасці ў гонар 30-годдзя Народнай Польшчы.

Сярод праведзеных у аддзеле сустрэч і лекцый неабходна прыгадаць: сустрэчу з **Г. Валкавыцкім** — галоўным рэдактарам „Нівы“, з лодзінскім пісьменнікам і перакладчыкам беларускай паэзіі на польскую мову **Я. Гушчам,** з заслужаным дзеячом ППР, членам аддзела **Ф. Савіцкім,** з заслужаным дзеячом культуры **А. Флістаком,** з бэгэкатоўскімі літаратарамі **А. Барскім, С. Янові-**

(Працяг на стар. 4)

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У "НІВЕ"

Гайнаўцы — Штандар Працы ● У педагагічнай ваяводскай бібліятэцы ● Інтэрв'ю з намеснікам начальніка Сакольскага павету ● Карэспандэнцыя з Горнапраўдзінска ● Узоры Сацоў ● Весткі з Нараўкі, Бернікаў, Ляшукоў, Бандароў, Боцькаў, Курашава, Асоўкі, Мокрага, Дубіч Царкоўных, Парцава, Зубава, Дубяжына, Пачапка, Міклашоў, Чыжоў і інш. ● Песня „Staropolskim obyczajem”.

Гайнаўшчына заўсёды была на самым дне статыстычнай драбіны Беластоцкага ваяводства.

— На жаль, гэта праўда, — сцвярджае начальнік Гайнаўскага павету, тав. **Анатоль Гінпит.** — Калі каму патрэбны быў адмоўны прыклад, дык паказваў пальцам наш павет. Гаварылі так: у краіне апошняя Беласточчына, а на Беласточчыне апошняя Гайнаўшчына. А мы толькі чырванелі ад сораму і бездапаможна раскладалі рукі. **На шчасце, гэта ўжо мінулы перыяд нашай гісторыі.**

І вось паказваюць мне дакументы, з якіх вынікае, што даволі высокі мінулагодні план па продажы мінеральных угнаенняў быў выкананы поўнасцю і ў тэрмін. А вось у ліпені і жніўні гэтага года сяляне Гайнаўшчыны купілі звыш 6 тыс. тон мінеральных угнаенняў. Гэта многа, бо амаль у 2 разы больш, чым было прададзена ў тых самых месяцах мінулага года.

Знаючы гэтае павышанае зацікаўленне штучнымі ўгнаеннямі, паверыў я і ў прырост ураджаю, якога гайнаўскія хлебаробы дабіліся на працягу двух апошніх гадоў. Цяпер Гайнаўшчына зраўнялася ў гэтай галіне з лепшымі паветамі.

Не толькі аб павышэнні ўраджаяў думалі аграномы і сяляне. Прыкметай адсталай гаспадаркі з'яўляецца таксама такая структура пасеваў, у якой побач з жытам і бульбай зусім мала іншых сельскагаспадарчых культур.

І вось зноў паказваюць мне падлікі чэрвеньскага сельскагаспадарчага перапісу, з якога вынікае, што плошча пад пшаніцай павялічылася на звыш 18 працэнтаў, а пад ячменем аж на 23 прац. Ды не справа ў гэтых працэнтах. Важны напрамак перамен. Працэнты толькі даказваюць, што зацікаўленне хлебаробаў накіроўваецца ў бок больш рэнтабельных сельскагаспадарчых культур, якія даюць вышэйшы прыбытак, ад якіх адразу папаўняецца дамашняе конта.

— Па ўсіх паказчыках сельскагаспадарчай вытворчасці, — з гордасцю сцвярджае начальнік Гінпит, — мы ўжо апярэдзілі патрабаванні цяперашняй пяцігодкі.

— І ў галіне жывёлагадоўлі таксама? — пытаю.

— Так, у гэтай галіне мы таксама апярэджваем указанні пяцігадовага плана.

Я зноў недаверліва прысеў над шматлікімі зводкамі чэрвеньскага сельскагаспадарчага перапісу. Калі ўсё пададаваў, памножыў і падзяліў, выйшла, што на працягу года — неймаверна! — рагаты статак Гайнаўскага павету павялічыўся на звыш 12 прац. Такога прыбытку ніхто нідзе яшчэ не аднатаваў. Адначасова амаль на 7 прац. прыбыло свіней.

Значыць, сельскагаспадарчая Гайнаўшчына шпарка багацее. Гайнаўскія эканамісты падлічылі, што ў параўнанні з I палавінай мінулага года даход сялян Гайнаўскага павету павялічыўся ў гэтым паўгоддзі на звыш 30 прац. Толькі за сельскагаспадарчыя прадукты, прададзеныя дзяржаве, сяляне атрымалі каля 200 мільёнаў зл. А гэта ж не адзіная крыніца прыбытку жыхароў вёскі. Таму і папаўняюцца запісы на ашчадных кніжках. **Цяпер на аднаго статыстычнага жыхара Гайнаўскага павету прыпадае 4.261 злоты пэкаоўскіх ашчаднасцей.**

Гэты год быў добры таксама для Гайнаўскай прамысловасці, якая сваю вытворчасць павялічыла на звыш 9 прац., пры нязначным прыросце колькасці працуючых.

Значыць, урэшце, заглянула сонца і ў гайнаўскае аконца. Стала ясней і прыемней жыць.

Максім Нурэцкі

На аўтамабільным рынку

Тое, што на рынку ёсць вялікае запатрабаванне на легкавыя аўтамабілі, ужо перастае быць толькі модаю, паказчыкам заможнасці, але ўсё часцей патрэбай сучаснага багацейшага, тэхнізаванага грамадства. Дык як купіць самаход?

У апошні час шмат чаго змянілася ў гэтай галіне. Пастанова Савета Міністраў у справе куплі самаходаў паставіла справу ясна: **ад 1 кастрычніка г.г. самаход можна купіць паводле чарговасці ўнесеных грошай на рахунак „Польмазбыту".** Практычна кажучы, калі хтосьці задумаў купіць самаход, павінен уплаціць грошы на акрэсленую марку самахода, а тэрмін атрымання, у залежнасці ад колькасці аўтамабіляў, вызначыць „Польмазбыт" з дакладнасцю да аднаго квартала.

Калі ўплат на самаходы будзе больш, чым размеры прадукцыі ўласных самаходаў ці імпарту ў даным годзе, тады будзе акрэслены год паставак.

Прадбачаны розныя формы ўнясення грошай. У залежнасці ад попыту будуць прымацца ўплаты на поўную цану самахода, або на яе частку. Прадбачваецца купля за грошы, на раты, а таксама, уплачваючы частку агульнай сумы. „Фіяты-126п" будуць прадаваць на аснове дагэтуляшніх прынцыпаў, г.зн. праз ПКО.

У гэтым годзе фактычна не было вялікіх клопатаў з купляй „Фіята-125п". Клопаты былі толькі з колерам. „Сірэн-105" трэба было чакаць ад 4 да 8 месяцаў, а „Фіяты-126п" можна было купіць, толькі ашчаджаючы ў ПКО.

Фактычна недаступнымі на рынку былі самаходы імпартаваныя: чэхаславацкія „Шкоды-100" (4.600 штук); савецкія „Запарожцы-968" (3400 штук), „Волгі ГАЗ-24" (1000 штук) і „Жыгулі-2102" (700 штук); ГДР — „Трабанты-601" (3000 штук) і „Вартбургі-353" (1500 штук). Для зацікаўленых — „Жыгулі" каштуюць у нас 186.000 зл. Гэтыя самаходы да 1 кастрычніка атрымліваліся на прыдзелы.

Як будзе з купляй самаходаў у будучым, 1975 годзе?

Ведаючы прыблізна колькасць самаходаў, якая паявіцца ў продажы ў 1975 г., цяжка стварыць ілюзію, што самаходы будуць стаяць і чакаць у Ксянжыне ці на вуліцы Звыцenства. У 1975 г. у продаж за залатоўкі ці дэвізы ва ўнутраным экспарце паступіць каля 120 тыс. легкавых машын. Прадбачваецца, што месцам прадукцыя краёвых самаходаў будзе абмежавана, паколькі гэта неабходна для лепшага забеспячэння запчасцямі.

Хто атрымае гэтыя самаходы?

Тыя, хто ўплаціў на рахунак „Польмазбыту" грошы і ў чарзе чакае самаходу. Аднак будуць выключэнні, паколькі 15 прац. агульнага ліку самаходаў будзе прызначана для акрэсленых прафесіянальных груп, якія могуць хутчэй атрымаць самаходы, будуць самаходы на ўзнагароды і для інвалідаў.

Адначасова „Польмазбыт" імкнецца прыняць розныя меры, каб паправіць продаж самаходаў. Прадбачваецца адкрыць дадатковыя пункты продажу. Больш-менш у кожным ваяводстве будзе больш на адзін пункт продажу легкавых аўтамабіляў.

А. Карпюк

Сібірскія балады

ПЕРШАЯ КАЗКА АБ ПРАЎДЗЕ

Пачуў я гэтую казку на судне „Ленінскі камсамол". Расказаў нам яе сібірскі пісьменнік Канстанцін Лагуноў. Каб зразумець фантастычнасць гэтага апавядання аб звычайных людзях і іх учынках, трэба спачатку ўбачыць Цюменшчыну — гэтае, як я ўжо сказаў, зялёнае і белае пекла. Трэба ўбачыць зямлю, якая летам да такой ступені дрыгвяністая, што не трымае чалавека, а зімой — шалеюць на ёй такія дзікія марозы, што ломіцца сталь. Калі ўявім сабе гэтую зямлю, тады зразумеем, чаму я рэалістычнае апавяданне аб рэальных людзях называю казкай аб праўдзе.

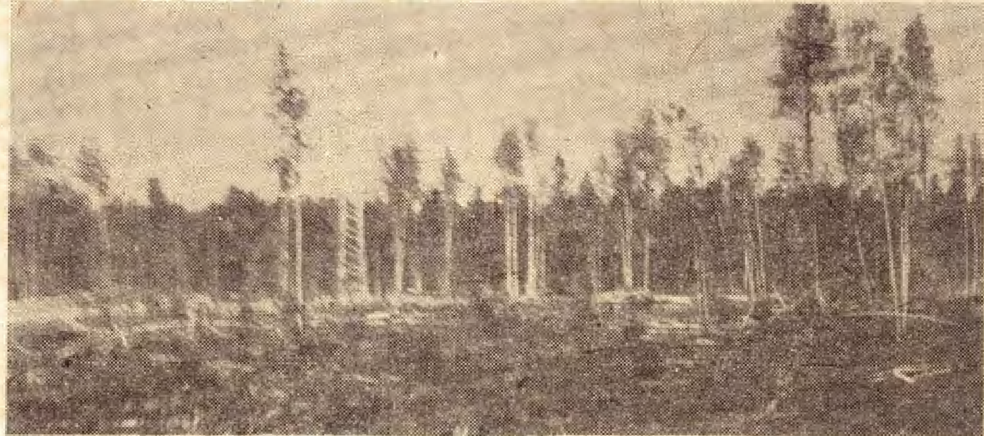
Гэта ўжо помнік з надпісам „Первая разведочная скважина".

Апавяданне Лагунова аб'ядноўвае ў сабе і элементы гісторыі цюменскай нафты, і элементы свабоднай імпрэсійнай гутаркі чалавека, які асвойванне Цюменшчыны назіраў уласнымі вачыма.

Памыляюцца моцна ўсе тыя, хто думае, што нафта на Цюменшчыне разлівалася азёрамі і што трэба было толькі далучыць да яе трубаправоды. Для таго, каб знайсці цюменскую нафту, спатрэбіліся дзесяткі гадоў, праца дзесяткаў экспедыцый, магутная тэхніка, а нават чалавечыя ахвяры. Месцанараджэнні нафты аказаліся адлеглымі ад Цюмені на 600-800, а нават 3000 кіламетраў. Што значаць такія адлегласці, зразумее толькі той, хто ўбачыў гэты пазбаўлены дарог і людзей край. Трэба было будаваць у непраходнай гразі дарогі і чыгункі. Трэба было сыпаць насыпы праз тысячы азёр і рэк. Прыходзілася пракладаць дарогі праз дрыгву, якая не замярзала пры 50° марозу. Пры такой тэмпературы замярзае і крышыцца сталь, а балота не паддаецца. Не адзін дзесятак машын прарваўся і загінуў бясследна ў бяздонным балоце. Людзі, аднак, перамаглі. Пабудавалі тысячы кіламетраў дарог, трубаправодаў, пабудавалі гарады.

Каб зразумець сённяшні стан цюменскай нафты, трэба вярнуцца да мінулага. Ужо ў 1911 годзе геолагі выказалі думку аб тым, што на Цюменшчыне павінна быць нафта. Першая экспедыцыя. Прабіваліся праз тайгу на конях, інструменты і апаратуру неслі людзі на плячах. Буравыя вышкі будавалі з дрэва. Бурылі ўручную ўсяго на глыбіню 60 метраў. Зразумела, што не здабылі нават кроплі нафты. І не маглі здабыць, бо толькі праз многа год высветлілася, што нафта тут залягае на глыбіні 1500-2000 метраў. Гэта значыць, што даваенныя геолагі былі тут бяссільныя.

Пасля гэтых няўдач зноў пачалася спрэчка паміж вучонымі. Адны даво-

На ўскраіне тайгі, праз якую ўжо прайшлі людзі, і тэхніка.

цыя, праведзеная ў гэтым жа годзе, па сутнасці без тэхнічных сродкаў, не дала станоўчага выніку. Другая экспедыцыя была арганізавана ў 1914 годзе. Першая сусветная вайна перашкодзіла ў правядзенні пошукаў. Пасля рэвалюцыі ў колах геолагаў і вучоных усё галасней гаварылася аб цюменскай нафце. Аднак не бракавала і скептыкаў, якія даказвалі, што на Цюменшчыне няма ніякай нафты. Перамаглі першыя, і ў 1931 годзе рушыла першая разведачная экспедзілі, што нафта ў Заходняй Сібіры ёсць, другія, што нафты няма. Адным з энтузіястаў сібірскай нафты быў акадэмік Губкін, другім — супрацоўнік Міністэрства геалогіі прафесар Васільеў, які асабіста прайшоў праз тайгу тысячы кіламетраў. Памёр на трыбуне падчас даклада аб перспектывах пошукаў сібірскай нафты.

У 1939 г. урад СССР прыняў пастановы аб пошуках нафты ў Сібіры. Паста-

(Працяг на стар. 5)

Niedziela 17.XI. 6.20 Tech. Rol. Mat. 6.50 Hod. zwierz. 7.20 Kurs Rol. 7.55 Przyp. radz. 8.05 Alarm przeciwpoż. trwa. 8.15 Now. w domu i zagr. 8.40 Bieg po zdrowie. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Teleranek. 10.15 Antena. 10.35 W starym kinie. 11.30 Piórkiem i węglem. 12.00 Dziennik. 12.20 Boks: Polska — NRD. 13.50 Pr. wiejski. 14.20 Dla dzieci. 15.00 Nie tylko dla pań. 15.30 Lektury Pegaza. 15.45 Los. Toto-Lot. 16.00 Wielka Gra. 17.00 Refleksje ob. 17.15 Pr. rozr. 18.10 Sport 19.15 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Dobranoc dla dor. 20.25 Najważniejszy dzień życia. 21.25 Sam na sam ze St. Lemem. 22.25 Sport.

Poniedziałek 18.XI. 12.45 Tech. Rol. Mat. 13.25 Mech. rol. 15.55 Nurt — Nauki polit. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Zwierzyniec. 17.30 Echo stad. 17.55 Kur. Biał. 18.10 15 minut dla rozrywki. 18.25 Kr. Warsz. i Maz. 18.45 Szare na złote. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Teatr TV: V. Leñero — Dochodzenie. 21.20 Pr. publ. 22.45 Dziennik. 23.00 Oferty.

Wtorek 19.XI. 6.30 Tech. Rol. Mat. 7.00 Mech. rol. 8.05 Arsen Lupin. 9.00 Dla szkół: (kl. I lic.) J. pol. J. Kochanowski Odprawa posłów greckich. 10.00 (kl. IV) Wycieczka w Gorce. 11.05 (kl. VII—VIII) Wych. plast. Rzeźba. 12.55 Dla szkół śred. Rodzina współcz. Mój chłopak, moja dziewczyna. 13.45 Tech. Rol. Fiz. 14.30 Bot. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci. 17.10 Rep. film. 17.40 Studio Mł. 18.20 Kr. Warsz. i Maz. 18.40 Eureka. 19.10 Przyp., radz. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Arsen Lupin. 21.10 Interstudio. 21.50 Sport. 21.55 Śpiewają Wawele. 22.25 Dziennik.

Środa 20.XI. 6.30 Tech. Rol. Fiz. 7.00 Bot. 10.00 Film fab. 12.45 Tech. Rol. Fiz. 13.25 Upr. rośl. 15.55 Nurt — Pedag. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Pr. dla mł. 17.10 Inf., Tow. Prop. 17.25 Los. Mał. Lot. 17.35 Artur Becker — film NRD. 18.25 Kr. Warsz. i Maz. 18.45 W błękitnych hełmach. — rep. film. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Piłka nożna — Holandia — Włochy. 21.15 Sylwetki X Muzy — J. Matałowski. 22.45 Dziennik.

Czwartek 21.XI. 6.30 Tech. Rol. Fiz. 7.00 Upr. rośl. 10.00 Kluczyk — film RFN. 12.55 Dla szkół: (kl. I—IV lic.) J. pol. Sonet. 13.45 Tech. Rol. J. pol. 14.30 Chem. 15.05 Mat. w szkole. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Ekran z bratkiem. 17.45 Moda w karykaturze. 18.00 Kr. Warsz. i Maz. 18.20 Pr. publ. 18.50 Test — Sł. Ekon. 19.10 Przyp., radz. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Kluczyk — film RFN. 21.20 Publ. Międzynar. 21.50 Sport. 22.00 Pr. poetycko-muz. 22.25 Dziennik.

Piątek 22.XI. 6.30 Tech. Rol. J. pol. 7.00 Chem. 9.00 Najważniejszy dzień życia. 10.00 Dla szkół: (kl. VI) Geogr. Czy mamy dość wody. 11.05 Dla szkół: (kl. II) Cóż to za fabryka? 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Hod. zwierz. 15.55 Nurt — Filoz. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci. 17.15 Fińskie zbliżenia. 17.55 Poradnia Mł. 18.15 Dla mł. Serce. 18.30 Kr. Warsz. i Maz. 18.50 Biblia. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Teatr TV: C.K. Norwid — Noc tysiączna druga. 21.00 Panorama. 21.40 Sport. 21.50 Dąbrowski śpiewa pieśni włoskie. 22.25 Dziennik.

Sobota 23.XI. 6.30 Tech. Rol. J. pol. 7.00 Hod. Zwierz. 10.00 Dla szkół: (kl. VII) Zoolog. Pasożyty człowieka i zwierz. 10.30 Morze w ogniu — film fab. radz. 12.45 Tech. Rol. Mat. 13.20 Upr. rośl. 13.50 Pr. dnia. 13.55 Pr. I prop. 14.10 Red. Szk. zapowiada. 14.20 Kr. Warsz. i Maz. 14.40 Inf. Wyd. 15.00 Puchar Inter. w gimnastyce art. 17.00 Dziennik. 17.10 Dla dzieci. 18.00 Światłoczuły notatnik. 18.30 Pegaz. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Córki Joshua Cabce — film fab. ameryk. 21.35 A. Fredro — Koncert intermezzo w 1 akcię. 22.10 Dziennik. 22.25 Sport. 22.40 Pr. rozr. hiszp.

Piątek 15.XI. — 16.25 Hokej. Czechosłowacja — Szwecja. 19.30 Wszechzwiązkowy konkurs młodych wykonawców. Finał. 21.10 Szachowe mistrz. świata.

Sobota 16.XI. — 17.40 Film fab. 19.30 Hokej. Chimik (Woskriesiensk) — CSK.

Niedziela 17.XI. — 16.20 Klub film. 17.20 Piosenka-74. 18.00 Wieczór pośw. 150-leciu Małego Teatru.

Białowieża Telegram — radz. 19—20. Czerwony namiot — radz. 21—22. W martwej pętli — radz. 23—24.

Czeremcha Zmartwychwstanie — radz. cz. I. 19—20. Zmartwychwstanie — radz. cz. II. 20—24.

Czyże Był sobie dziad i baba — radz. Czterdzieści minut przed świtem — radz. 20—24.

Dubicze Cerkiewne Listy do matki — radz. Złodziej samochodów — radz. 20—24.

Gródek Powrót z frontu — radz. 23—24.

Kleszczele Wódz Prusów — radz. 19—20. Dziki pies Dingo — radz. 21—22. Człowiek bez paszportu — radz. 23—24.

Michałowo Jakow Bogomołow — radz. 19—20. Delegat floty — radz. 21—22. Wierność — radz. 23—24.

Mielnik Anna Karenina — radz. 20. Król Lir — radz. 23—24.

Milejczyce Rezydent wywiadu — radz. 19—20. Szach królowej brylantów — radz. 21—22. Dziewczęta — radz. 23—24.

Narew Październik — 10 dni, które wstrząsnęły światem — radz. Nikt nie chciał umierać — radz. 20—24.

Narewka Poławiacze gąbek — radz. Ostatni lot — radz. 20—24.

Nurzec Człowiek bez paszportu — radz. 19—20. Wspaniałe słowo wolność — radz. 21—22. Ewakuacja — radz. 23—24.

Orla Cierpkie wino — radz. Gdzie jesteś Maksymie — radz. 20—24.

Rajsk Dożyjmy do poniedziałku — radz. Wakacyjne przygody — radz. 20—24.

Suchowola Żółtodziób — radz. Rezydent wywiadu — radz. 20—24.

B.Z.Graf. zam. 3170 O-3

Солтыс з Паўлаў Васіль Галубоўскі дзякуе прадстаўнікам улад за адкрыццё аўтобуснай лініі.

Начальнік Павятовага ўпраўлення Васіль Гулько (побач сакратар Павятовага камітэта ПАРП Іван Дзенісюк) прарэзвае істужку, а гэта азначае, што дарога вольная для курсавання аўтобусу.

Ужо не будзе патрэбы пехатой ці фурманкай дабірацца да аўтобуснага прыпынка ў Рыбалах.

ЯШЧЭ АДНА ПАДЗЕЯ

26 кастрычніка для Паўлаў, Цялушак і суседніх вёсак быў дзень гістарычны. У гэты дзень была адкрыта больш як 11-кіламетровая новая аўтобусная лінія Беласток-Цялушкі. Жыхары сустракалі аўтобус ПКС-у вельмі ўрачыста. Пабудавалі яны спецыяльныя прывітальныя брамы, уквечаныя, са сцягамі і лозунгамі. У Паўлах са словамі шчырай падзякі за падарунак на 30-годдзе Народнай Польшчы выступіў солтыс Васіль Галубоўскі, а ў Цялушках — сакратар партыйнай арганізацыі Аляксандр Марчук. Гарцэры мясцовай школы ўручылі гасцям кветкі. Аляксандр Марчук параўнаў адкрыццё лініі ПКС-у да такіх падзей у іх вёсцы, як меліярацыя багна і пераўтварэнне яго ва ўраджайныя сенажаці, што спрыяюць развіццю жывёлагадоўлі; як электрыфікацыя вёскі, дзякуючы якой і радыёпрыёмнікі, і тэлевізары, і ўцюгі, і пралькі, і лядоўкі, і электрычная сіла, і ў першую чаргу электрычнае асвятленне змянілі цалкавіта быт вёскі; як камасацыя вузенькіх і доўгіх палосак, якія не дазвалялі сялянам уводзіць механізацыю пры апрацоўцы зямлі.

І сакратар Беластоцкага павятовага камітэта ПАРП Іван Дзенісюк у Цялушках, а начальнік Павятовага ўпраўлення Васіль Гулько ў Паўлах сардэчна падзякавалі жыхарам гэтых вёсак, якія грамадскім чынам на працягу апошніх некалькіх гадоў працавалі пры рамонце і аднаўленні гэтай дарогі. Толькі сёлета дарожны чын жыхароў Цялушак акрэсліваецца сумай 140 тыс. зл.

Падзякавалі яны прысутным прадстаўнікам дарожных ваяводскіх і павятовых улад, якія пры вялікіх цяжкасцях з папаўненнем аўтобуснага транспарту стварылі магчымасць, каб у вельмі зручныя для сялян гадзіны (7,20, 10,20, 14,20) аўтобусы ад'язджалі з Цялушак у Беласток.

Вельмі важнай справай з'яўляецца далейшы догляд гэтай дарогі. Аб гэтым вельмі многа гаварылася ў клубе ў Паўлах падчас сустрэчы прадстаўнікоў улад з прадстаўнікамі мясцовых сялян. Мясцовыя дзеячы — дырэктар школы Валянціна Мароз, старшыня сельгасгуртка Лявон Харытанюк і іншыя запэўнілі, што будзе зроблена ўсё, каб дарога гэта была спраўная, каб па ёй без ніякай цяжкасці курсавалі аўтобусы.

Тэкст і фота **М. Хмялеўскага**

МЕСЦА ЧОРНАГА Ў НАШАЙ ЛІТАРАТУРЫ

У серыі навуковых спыткаў Вышэйшай педагагічнай школы імя Шлёнскіх паўстанцаў у Аполі апублікавана праца Тэлесфара Позняка „Кузьма Чорны і беларуская савецкая проза".

Ён піша:

„З даследаванняў беларускіх вучоных — Івана Кудраўцава, а ў асаблівасці Аляксандра Адамовіча вынікае, што менавіта Чорнаму належыць заслуга ва ўздыме беларускай прозы на вышэйшы ўзровень. І гэта слушна, бо менавіта ён прычыніўся да таго, што перастала яна быць апіснов, этнаграфічнай".

Позняк спыняецца над псіхалагізмам у літаратуры дваццатых гадоў — і, вяртаючыся да творчасці Чорнага, зазначае:

„Чорны лічыў, што дапрацавацца ў прыспешаных тэмпах сваёй спелай літаратуры можна толькі, уключаючы яе ў арбіту ўздзеянняў сусветнай літаратуры, асабліва суседніх славянскіх літаратур".

Спыняючыся на творчасці Чорнага ў ваенны час, Позняк піша:

„Трагедыю краіны, кожны чацверты жыхар якой загінуў у лесе са зброяй у руках або ў крэматорыі, апісвае Чорны як трагедыю чалавецтва. Беларусь пад гітлераўскай акупацыяй з'яўляецца яму нейкай гіганцкай, макабрычнай лабараторыяй, дзе адбываюцца эксперыменты над чалавечай прыродай. Тут заражаюць яе бацыламі таталітарызму і чалавеказабойства; паддаецца выпрабаванням эфектыўнасць антыдотумаў светапогляду, маралі. Героі, на падабенства Раскольнікава і Івана Карамазава, робяць сабе ўколы смяротных дозаў, правяраюць на сабе іх дзеянне, эксперыментуюць. Ідэя становіцца, калі не хваробаю, якою хварэюць усе, дык напэўна гарачым жаданнем, пад уплывам якога адбываюцца змены ў псіхіцы".

У заканчэнні сваёй працы Позняк ставіць пытанне:

„Усё ж якое месца Чорнага ў беларускай прозе?"

І заканчвае:

„...за Чорным слушна прызнаецца заслуга ўключэння элементаў інтэлектуальнай прозы ў традыцыю беларускай літаратуры, элементаў філасофскага рамана, які вызначаецца ў яго суровым, часамі шарупаватым аж да беспардоннасці аналізам чалавечай псіхікі. Менавіта да гэтай традыцыі навязваюць сёння найболей таленавітыя беларускія празаікі, такія, як Васіль Быкаў, творчасць якога выходзіць за межы рэспублікі і з'яўляецца здабыткам цэлай савецкай літаратуры".

Сакрат Яновіч

ГУРТКІ ЗСМВ

Гурткі Саюза сацыялістычнай вясковай моладзі (ЗСМВ) аб'ядноўваюць у вёсках Бельшчыны большую частку моладзі. Дзейнасць іх усебаковая. У летні перыяд галоўную ўвагу звярталі яны на ўборку збожжа і падрыхтоўку клубаў, у якіх арганізоўваецца шмат мерапрыемстваў. Аб гэтым паінфармаваў нас працаўнік павятовага праўлення ЗСМВ Юрка Іванчук.

Зубава. Гурток ЗСМВ у гэтай вёсцы (узначальвае яго Аляксандр Вязоўскі) ў апошні час салідна ўзяўся за працу. Зрабіў ён шмат намаганняў, каб будынак, які займала школа, быў ператвораны ў клуб. На гэта ўжо выразілі сваю згоду дырэктар „Руху" і гмінныя ўлады. Члены гуртка працавалі пры рамонце дарогі, а падчас жніва 11 асоб дапамагала пры ўборцы збожжа старой жанчыне Зофіі Якімюк.

Чэхі Забалотныя. У вёсцы няма памяшкання, у якім магла б збірацца моладзь. Гурток ЗСМВ (старшыня Анатоль Груша) выступіў з прапановай, каб будаваць клуб грамадскім чынам. І быў навожаны жвір, куплены бетон і зроблены фундамент. На іх будзе пабудаваны клуб з будынка, прызначанага на знос, які прывязуць з Беластока. Летам памагалі ЗСМВ-оўцы пры жнівах самотнай жанчыне Вользе Голец і старому гаспадару Івану Семянюку.

Кнарыды. Гурток ЗСМВ (старшыня Яўген Цар) шмат папрацаваў пры будове клуба, матэрыял якога быў прывезены з Беластока з разабранага будынка. Падчас жніва 15 чалавек дапамагала Сільвестру Цару ставіць снапы.

Мокрае. Старшыня (Аляксандр Мусько) гуртка ЗСМВ служыць цяпер у войску. Члены ЗСМВ памаглі яго бацьку касіць ячмень.

Гурткі ЗСМВ у Пасынках, Піліках, Шэрнях і Шчытах у перыяд уборкі збожжа таксама выказаліся актыўнасцю, а цяпер звярнулі большую ўвагу на культурна-асветную дзейнасць. (мх)

З ПЕСНЯЙ НАСУСТРАЧ XXX-ГОДДЗЮ ПНР

ДУЭТ З ТРАСЦЯНКІ

Удзельніцы сёлетняга цэнтральнага агляду БГКТ Валянціна Карэтка і Галена Куптэль з Трасцянкі Гайнаўскага павету.

БГКТ ХРОНІКА

■ Харавы калектыў бельскага аддзела БГКТ „Васілёчкі" ў канцы лістапада будзе святкаваць свой юбілей — 10-годдзе існавання. Да гэтай урачыстасці рыхтуецца аддзел і харавы калектыў, які многа год працуе пад мастацкім кіраўніцтвам Сяргея Лукашука — дырэктара пачатковай школы з беларускай мовай навучання.

■ 31 кастрычніка ў вёсцы Дарожкі (Беластоцкі павет) адбыўся арганізацыйны сход гуртка БГКТ з удзелам штатнага працаўніка Марыі Пракапюк, якая расказала прысутным аб ролі і дзейнасці Беларускага таварыства. 17 асоб, жыхароў Дарожак, выказала жаданне быць членамі БГКТ. Падпісалі яны членскія дэкларацыі, аплацілі адразу членскія складчыны і выбралі праўленне гуртка ў складзе: Ірэна Здануччук — старшыня (кіраўнік мясцовай бібліятэкі), Тэрэса Чарэмчук — сакратар (кіраўнік клуба), Ёзік Свірыдзюк — скарбнік. На наступным сходзе абмяркуюць яны план дзейнасці гуртка на 1975 год.

■ Галоўнае праўленне БГКТ у сваім памяшканні арганізуе выстаўку народнай творчасці, якая будзе адкрыта ў канцы лістапада. Сабрана ўжо ад народных умельцаў шмат экспанатаў.

(мх)

Пачатак на стар. 1

У крынкаўскіх гарбароў

лу, прызначанага на далейшае развіццё гарбарнай прамысловасці на Беласточчыне).

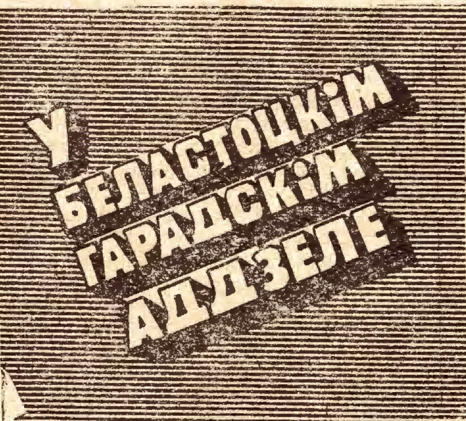
Вітаюся з Ромкам, Лёгам, Тадзікам, Барысом, сябрамі дзяцінства і маладосці маёй, і як жа хочацца бачыць іх, маладую змену гарбароў, у новых, сонечных цэхах — і ганарыстых за сваю малую айчыну, за Крынкі, за гэтую найбольш цудоўную ў свеце мясціну! У гарбарнях прамінула жыццё шматлікіх пакаленняў крынкаўчан. Ніхто іншы, як гарбары менавіта паднялі ў 1905 годзе бунтарны сцяг рабочай рэвалюцыі і, першымі ў Расіі, захапілі ўладу. У студзені 1975 года споўніцца 70-годдзе гэтай вялікай для Крынак — і не толькі іх — падзеі. Ужо цяпер трэба падумаць, як адсвяткаваць гэтае свята ў гарбарні і ў горадзе.

Сакрат Яновіч
Фота Р. Сянько

За стрыжэннем скураў — Рамуальд Кулакоўскі, Станіслаў Садоўскі, Павел Шыбак.

(Працяг са стар. 1)

чам, Я. Чыквіным, В. Шведам і М. Гайдуком і іншыя. На кожнай з іх прысутнічала сама меней па 80 асоб.

Дзякуючы вялікаму ўкладу працы сакратара аддзела **В. Цімашук,** інструктараў ГП БГКТ **Э. Жукоўскай** і **Я. Крупы,** а перш за ўсё працы самадзейных артыстаў мінулы сезон быў вельмі плённы ў мастацкай дзейнасці аддзела. Працавалі ў ім 5-асабовы музычны калектыў, 7-асабовы музычна-вакальны, 12-асабовы харавы і 12-асабовая танцавальная група. Яны падрыхтавалі багаты рэпертуар, з якога паводле патрэб склалі некалькі праграм. З імі яны на працягу 7 месяцаў выступілі звыш 20 разоў, у суме глядзела і слухала іх каля 30 тысяч чалавек. Яны выступалі не толькі на ўсіх урачыстасцях, што адбываліся ў будынку ГП БГКТ, але таксама далі канцэрты на фэстынах БГКТ у Орлі, Літвінавічах, Саках, Рыбаках, Крынках, выступілі на свяце „Праўды" ў Кузніцы, на свяце маладосці ў Ялоўцы, на гмінных дажынках у Плёсках. Далі платныя канцэрты ў Калодне, Мілейчыцах, Вілянове, Сямяцічах, Беластоку, даючы ГП БГКТ звыш 9.000 зл даходу. Самадзейнікі беластоцкага аддзела БГКТ — гэта цудоўныя людзі, дастойныя самай высокай ацэнкі і пахвалы. У бліжэйшыя тыдні адбудзецца ўрачыстае прысваенне імя гарадскому калектыву песні і танца БГКТ, конкурс ужо абʼяўлены і ёсць цікавыя прапановы.

Упершыню ў гісторыі аддзела ў элімінацыях конкурсу „Песня-74" прыняло ўдзел 30 спевакоў, сярод іх 7 асоб выступіла на цэнтральным агглядзе. Як вядома, I месца ў катэгорыі салістаў заваявала прадстаўніца беластоцкага аддзела **А. Хаванская.** Ужо цяпер беластоцкія самадзейнікі рыхтуюцца да конкурсу „Беларуская песня-75", а актыў аддзела робіць намаганні, каб і ў песенным конкурсе для дзяцей прынялі ўдзел школьнікі з Беластока. У плане ёсць таксама рашэнне стварыць тэатральны калектыў.

Аддзел клапаціўся таксама і пра распаўсюджванне выдавецтваў БГКТ. Калі ў 1973 г. прадаў іх на 4 464 зл., дык толькі ў першым паўгоддзі 1974 г. ужо на 4 504 зл.

Значнае месца ў дзейнасці аддзела займала азнаямленне яго членаў і наогул беластаччан з савецкімі фільмамі ў арыгінальнай версіі (дэманстравалася 7 фільмаў), з выстаўкамі і фотавыстаўкамі, прысвечанымі СССР, БССР, Народнай Польшчы і Беластоцкаму ваяводству (у суме было каля 30 фотавыставак і выставак).

Аддзел працаваў і працуе цяпер у цесным супрацоўніцтве з аддзелам культуры Гарадскога ўпраўлення, гарадской культурна-асветнай парадняй, гарадскім праўленнем Таварыства польска-савецкай дружбы і шэрагам прадпрыемстваў горада. Усе найбольш істотныя праблемы аддзела вырашаліся пры непасрэдным удзеле працаўнікоў ГП БГКТ.

Варта падкрэсліць і тое, што беластоцкі гарадскі аддзел мае свой адданы актыў, заўсёды гатовы да канкрэтнага дзеяння для дабра нашай арганізацыі і ўсяго грамадства. Вось хоць бы ўдзел каля 30 асоб сярод членаў аддзела ў грамадскім чыне ў гонар 30-годдзя Народнай Польшчы пры пабудове плошчы ў цэнтры Беластока — вельмі паказальны доказ грамадскай паставы.

Мікалай Гайдук,
старшыня праўлення гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку

§ Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: В. П. працуе паштальёнам. Сястра яго, якая не мае дзяцей, пакінула завяшчанне, у якім запісала В.П. 1,5 га зямлі. Астатнюю частку сваёй гаспадаркі запісала сваёй сястры, якая мае невялікую гаспадарку. Ці суд можа сцвердзіць права на спадчыну на карысць В. П.? В. П. скончыў школу сельскагаспадарчай падрыхтоўкі.

АДКАЗ: Пытанне заключае некалькі праблем. Калі завяшчаннем маёмасць запісана сястры, а на карысць В.П. запісан толькі ўчастак зямлі, то В.П. не лічыцца па закону наследнікам. Суд сцвердзіць права на спадчыну на карысць сястры. В.П. мае права дамагацца ад сястры, каб выдала яму згодна з запісам у завяшчанні 1,5 га зямлі. Праў сваіх можа дабівацца на працягу пяці год ад моманту смерці завяшчальніцы.

Аднак права гэта яму прыслугоўвае толькі тады, калі па закону можа наследаваць сельскую гаспадарку, г. зн. калі ён займаецца сельскай гаспадаркай. З пытання вынікае, што В. П., хоць і скончыў школу сельскагаспадарчай падрыхтоўкі, то сельскай гаспадаркай не займаецца і таму не можа ён патрабаваць ад сястры перанясення на яго ўласнасці запісанага яму завяшчальніцай участка.

Закон абмяжоўвае магчымасць падзелу сельскіх гаспадарак, калі ў выніку гэтага падзелу ўзніклі б гаспадаркі меншыя, чым 8 га. Таму, калі б нават В. П. мог наследаваць сельскую гаспадарку, не меў бы права патрабаваць запісанага яму ўчастка — з-за нарушэння гэтага закону.

Людзі добрай работы

Дануся Грыка

Маладая чорнавалосая дзяўчына Дануся Грыка ўжо пяты год працуе прадаўшчыцай у адной з беластоцкіх кнігарань (па вул. Прухняка). У асноўным прадаюцца тут кнігі на сельскагаспадарчыя тэмы, хаця ёсць таксама амаль усе выдавецкія навінкі. Беластоцкая сельскагаспадарчая кнігарня з'яўляецца адной з большых у краіне. Збіраецца ў ёй кніг на суму некалькіх мільёнаў злотых.

Дануся Грыка прадае кнігі не толькі на месцы ў кнігарні. Арганізуе яна кніжныя выстаўкі ў фае розных устаноў, у якіх адбываюцца з'езды і пасяджэнні прадстаўнікоў розных сельскагаспадарчых устаноў і арганізацый.

Яна — вопытны прапагандыст сельскагаспадарчай кнігі.

Дануся Грыка з кнігамі пасябравала ў раннія гады свайго жыцця. Нарадзілася яна ў вёсцы Сушчы Барок Гайнаўскага павету. Вучылася ў пачатковай школе ў Старым Ляўкове. Ужо тады ахвотна займалася ў школьнай бібліятэцы. Марыла працаваць у бібліятэцы або ў кнігарні. Любоў да кнігі найлепш патрапіў прывіць настаўнік беларускай мовы Васіль Сакоўскі ў Беларускім ліцэі ў Гайнаўцы.

Дануся Грыка працуе ў кнігарні. Мары яе споўніліся. Кнігі чытае ў кожную вольную хвіліну і цяпер. Тут столькі навінак! Ведаючы змест тае ці іншае кнігі, Дануся найлепш патрапіць іх рэкамендаваць пакупнікам.

Маладой вопытнай прадаўшчыцы Данусі Грыка жадаем далейшай пленнай працы. (ця)

Нашаніўская пара

МАКСІМ БАГДАНОВІЧ — ЧАСТКА XXVI

Феміністычная тэматыка і лірыка кахання. Мы ўжо разгледзелі вершы Багдановіча, прысвечаныя аптымістычнаму, светламу аспекту кахання. Сёння зоймемся тымі вершамі, у якіх паказаны камплікацыі, звязаныя з пачуццём кахання. Трэба, аднак, зазначыць, што ў лірыцы кахання Багдановіча даволі рэдка паяўляюцца вершы, у якіх паказаны трагічныя аспекты кахання. Праўда, час ад часу сустракаем у паэта творы, у якіх маем дачыненне з адчаем закаханай або нават смерцю яе, але такія крайнія вынікі вялікага пачуцця не з'яўляюцца найбольш тыповымі. Найчасцей вершы аб каханні з камплікацыямі і смуткам — гэта вершы аб расстанні, аб немагчымасці ўбачыць таго чалавека, якога кахаеш. І вось да такога тыпу вершаў трэба залічыць „Раманс", „Сумна мне, а ў сэрцы смутак ціха запявае", „Раманс", „Маркотна я чакаю", „Трыялет", „Ўжо пара мне дадому збірацца", „О, сум, засні ў душы маёй".

Адзначаныя творы ілюструюць розныя станы душы закаханага чалавека, незадаволенага характарам або станам адносін паміж ім і выбраным аб'ектам яго пачуцця.

Мы ўжо сказалі, што галоўную пазіцыю ў гэтых творах займае смутак закаханага, выкліканы фактам расстання з тым, каго ён кахае. Да такіх вершаў належыць у першую чаргу славуты „Раманс", які сярод слухачоў і чытачоў вядомы перш за ўсё як „Зорка Венера". Твор гэты па сваіх мастацка-лірычных асаблівасцях не прадстаўляе выключнай вартасці, не мала ў іх дэкларатыўнасці і сентыментальнай слязлівасці. Трэба, аднак, сказаць, што якраз дэкларатыўнасць і сентыментальнасць з'яўляюцца найбольш характэрнай рысай песеннай лірыкі. І вось у гэтым вершы Багдановіч дасканала папаў у тон вымогаў песні. Цяжка сказаць, ці пісаў ён гэты верш з думкай аб песні, але загаловак „Раманс" можа пацвярджаць такое меркаванне. Рамансамі, як вядома, называліся сярэдневяковыя песні кахання, якія спявалі рыцары і трубадуры жанчынам. Хто ведае, можа і Багдановіч, пішучы свой „Раманс", падспеўваў сабе ціха. Паэты, зрэшты, робяць гэта нярэдка. Такое падспеўванне памагае захаваць у тэксце верша рытміку і аднолькавую вершаваную метрыку.

Тэматыцы расстання прысвечаны таксама верш „Сумна мне, а ў сэрцы смутак ціха запявае". Аўтар звяртаецца тут да рэквізітаў фальклорнай лірыкі. Явар і калінка сімвалізуюць закаханага хлопца і дзяўчыну. Верш насычаны настроем смутку і бязвыхаднасці.

Трэці твор цыкла зноў мае загаловак „Раманс". Трэба сказаць, што можам яго залічыць да найбольш уданых вершаў у любоўнай лірыцы Багдановіча. Твор гэты нібы жыўцом выняты са спеўніка мяшчанскіх рамансаў. У яго змесце ёсць „пякельны агонь", і „раны" сэрца, і „сырая зямля", якая чакае няшчаснага закаханага. Усе гэтыя гіпербалы, моцныя словы былі вельмі характэрныя для песень гарадскога дна. Зрэшты, адтуль пранікалі яны і ў вясковае асяроддзе. Варта прывесці ў цэласці гэты маленькі вершык, каб даведацца, як не трэба пісаць аб каханні.

„Не знайсці мне пакою ні цёмнаю
ноччу, ні днём,
Бо любоў мяне мучыць і паліць
пякельным агнём.
Але ведама: каб, апаліўшыся, боль
заглушыць, —
Трэба толькі да раны халоднай зямлі
прылажыць.
Пэўна прыдзецца мне пахавацца
ў сырую зямлю,
Каб уцішыць мучэнні і тую забыць,
што люблю".

На прыкладзе гэтага верша відаць, што і вялікія, арыгінальныя паэты пішуць час ад часу нешта благое і мала вартаснае.

Поўнасцю рэабілітуе сябе паэт у дасканалым „Трыялеце". Тут таксама гаворка аб расстанні. Але якая ж тут элегантнасць, лёгкасць, яснасць стылю і думкі.

Мне доўгае расстанне з Вамі
Чарней ад Вашых чорных кос.
Чаму ж нядобры час прынёс
Мне доўгае расстанне з Вамі?
Я паблядней ад горкіх слёз
І трыялет пачаў славамі:
Мне доўгае расстанне з Вамі
Чарней ад Вашых чорных кос".

У гэтым вершы да дасканалых і арыгінальных трэба аднесці перш за ўсё радкі, у якіх паэт параўноўвае свой смутак з даўжынёй і колерам валос дзяўчыны. Да менш уданых, паўтараных ў паэтычным сэнсе належыць радок „Я паблядней ад горкіх слёз". Гэта ўжо было сказана бадай што тысячамі паэтаў да Багдановіча. У суме, ад-

(Працяг са стар. 2)

ПЕРШАЯ КАЗКА АБ ПРАЎДЗЕ

новы не маглі быць здзейснены, бо пачалася вайна. Зараз жа пасля вайны, у 1946 годзе рушылі ў Сібір новыя экспедыцыі. Бурылі ў розных месцах. Аднак, з увагі на слабасць тэхнікі, трымаліся старых шляхоў, гарадоў і асад. Бурылі 7 гадоў, і нідзе не было ніводнага фантана газу або нафты.

Нарэшце ў кастрычніку 1953 г. наступіў пералом. Адбыўся ён у Бярозаве, мясцовасці, у якую ў мінулым быў сасланы саратнік Пятра I Меншыкаў. Бурыльную вышку ў Бярозаве геолагі паставілі выпадкова. Мелі бурыць глыбока ў тайзе. Аднак, моцна разлілася мясцовая рака, і яны не былі ў стане пераправіць тэхніку. Начальнік экспедыцыі Аляксандр Быстрыцкі ставіць вышку ў самым Бярозаве. Прабурылі на адпаведную глыбіню, аднак газу і нафты не было. Рашылі спыніць. Пакінулі некалькі чалавек, якія мелі выцягнуць з зямлі ўсе прылады. Уначы пачуўся страшэнны гук і трэск. Са скважыны пайшоў паток газу і вады. Кожны дзень ішло з зямлі 1 мільён кубаметраў газу. У Бярозаве выбухла паніка. Старыя гаварылі, што геолагі выверцілі дзірку да пекла і разгневалі чорта. Многія жыхары пагрузілі маёмасць на лодкі і ўцяклі з Бярозава куды вочы глядзяць.

Пачаліся маразы. Вада, якая вылятала з зямлі, замярзала па канструкцыі буравой вышкі. Стварыўся фантастычны твор з лёду і сасулек.

З'ехаліся спецыялісты з усяго СССР. Адзін з іх, інжынер Лютаў, падыйшоў да вышкі. Велізарная ледзяная сасулька абарвалася, ударыла ў галаву інжынера і забіла яго. Цяпер у Бярозаве ёсць вуліца імя Лютава.

Трэба было абавязкова ўставіць у скважыну спецыяльную трубу, а пасля яе закупорыць. Нялёгка, аднак, гэта зрабіць, калі ў скважыне быў ціск за 150 атмасфер. Струя газу і вады магла ў любы момант забіць чалавека, тым больш, што ўвесь час выкідвала абломкі скал і каменняў.

Урэшце механік Парвушын абавязаўся ўставіць трубу. Труба гэтая мела ў сярэдзіне спецыяльныя крылы, якія ўстрымоўвалі камені і абломкі скал. Чалавек перамог разбушаваную стыхію. Заткнуў ёй горла.

Пасля адкрыцця бярозаўскага газу затрыумфавалі энтузіясты сібірскай нафты. Але ненадоўга. Справа ў тым, што ўсе экспедыцыі, якія былі накіраваны на Цюменшчыну, не знаходзілі больш ні нафты, ні газу. Прайшло аж восем гадоў у бясплодных пошуках.

Ізноў да голасу дайшлі скептыкі. Але трыумф іх быў ужо трыумфам апошнім. Рэчаіснасць нанесла ім удар. У 1961 годзе экспедыцыя пад кіраўніцтвам Урусава знайшла ў мясцовасці Урай першую сібірскую нафту. Гэтак пачалася біяграфія цюменскай нафты. Зараз раён Урая дае 6 мільёнаў тон нафты ў год.

Алесь Барскі

нак, „Трыялет“ — твор каштоўны.

Верш „Ўжо пара мне дадому збірацца“ — гэта зварот-скарга маладога хлопца, якому не хочацца пакінуць сваю каханую. Твор перадае сапраўдны настрой закаханага чалавека.

Твор „О, сум, засні ў душы маёй“ спецыфічны ў спосабе рыфмоўкі. Багдановіч наогул рыфмаваў у сваіх вершах першы радок з трэцім, а другі з чацвёртым. Тут маем дачыненне з двухрадкавымі страфамі. Рыфмуецца ў іх першы радок з другім. Другая характэрная рыса верша заключаецца ў тым, што пабудаваны ён у форме дыялага, размовы, якую вядзе герой з сваім сэрцам. Тэматычна твор гэты прысвечаны зноў расстанню закаханых.

Апошні верш, на які хочам звярнуць увагу, называецца „Маркотна я чакаю“. Гэта лямант закаханага, які марыць аб спатканні дарагой дзяўчыны. Пачуццё яго настолькі моцнае, што бачыць ён усюды толькі яе адну і з-за гэтага не бачыць навакольнага свету. Зрэшты, хто з нас не ведае, што для закаханага ўсім светам з'яўляецца якраз тая дарагая, адна.

З усяго сказанага відаць, што ўсе прыведзеныя вершы Багдановіча даволі разнародныя па форме і даволі манатонныя па зместу. Стылістычныя асаблівасці набліжаюць гэтыя вершы да песеннай лірыкі.

Ф·А·Л·Ь·К·Л·О·Р

РЭКРУЦКАЯ

Allegro

Іш-ла, іш-ла чор-на хма-ра, А за е-ю сі-ня.

По-ро-ді-ла бед-на вдо-ва сол-дац-ко-го сы-на.

Ішла, ішла чорна хмара,
А за ею сіня.
Породіла бедна вдова
Солдацкого сына
Нэ поспела ж вона його
На ручэнькі взяті —
Запісала вся грумада
В рэкруты оддаті,
Запісала вся грумада
В рэкруты оддаті.

— Нэхай пішут, нэхай бэрут
Тую п'янічэньку —
Што дэнь піе, ноч гуляе
Дома нэ бывае.
Трэті пеўні на воротах
Сказаў: „Кукарэку!“ —
Нэ обачыш, маті, сына
Од ніне до веку.
Нэ обачыш, маті, сына
Од ніне до веку.

Ад Феадосіі Маліш, 1900 года нараджэння, вёска Тыневічы Вялікія Гайнаўскага павету, запісаў 24 верасня 1974 г. Мікалай Гайдук. Нотны запіс з магнетафоннай стужкі зрабіла Людміла Панько.

НА СПАРТЫЎНАЙ НІВЕ

Футбольная каманда з Масева

Маладыя спартсмены з Масева Гайнаўскага павету найлепш любяць футбол. Таму перш за ўсё стварылі яны футбольную каманду, у склад якой увайшлі: Міраслаў Леўша (варатар), Славамір Кічкайла, Генрык Вярбіцкі, Васіль Раманчук, Славамір Раманчук, Уладзіслаў Ластавецкі, Ян Тарадынка, Андрэй Семаковіч, Ян Ламашкевіч і Сяргей Карэтка.

У гэтым годзе сыгралі яны пяць футбольных матчаў. Перамогай завяршылі масеўскія футбалісты матчы з камандамі з Міхалова (15:4), Плянты (3:0), Семяноўкі (2:0). Не адолелі толькі футбалістаў з Ляўкова і Нараўкі.

Масеўская футбольная рыхтавалася да сёлетніх розыгрышаў на школьнай пляцоўцы. На ёй сыгралі таксама некалькі матчаў з футбольнымі камандамі з суседніх вёсак.

Тэкст і фота **Я. Цялушэцкага**

Сельгасгурткі прадукуюць

Мяса, малака, хлеба і іншых сельскагаспадарчых прадуктаў трэба нам усё больш. Таму неабходна гаспадарыць зямлёю правільна і ашчадна. На Беласточчыне ёсць даволі вялікі запас малаўраджайнай зямлі. Больш 70 тысяч гектараў, якія ў значнай меры ляжаць адлогам. Усё больш загаспадарваюць гэтую зямлю сельскагаспадарчыя гурткі. Дагэтуль пераняlі яны адзінаццаць тысяч гектараў. Да канца гэтага года загаспадараць яшчэ тысячу гектараў гэтай „нічыёй зямлі“, а ў наступным годзе — чатыры тысячы гектараў. Сельгасгурткі вырошчваюць на ПФЗ-этаўскіх зямельных угоддзях перш за ўсё збожжавыя культуры, лубін, розныя сарты траў, займаюцца жывёлагадоўляй. Ужо цяпер яны адкормліваюць 9 тысяч свіней і прадаюць дзяржаве 1200 тон мяса. Збіраюць збожжа з шасці тысяч гектараў. Найбольш у Сакольскім, Беластоцкім і Гайнаўскім паветах. Свіней упершыню пачаў гадаваць сельскагаспадарчы гурток у Камёнцы Беластоцкага павету, які ў адрамантаваным мураваным будынку пасяліў 260 свіней. Крыху пазней жывёлагадоўляй заняліся сельгасгурткі ў Саках, Ставішчах, Іванках, Дубічах, Навасадах і Барысаўцы Гайнаўскага павету, у Гуранах, Піражках і Хмялеўшчыне Сакольскага павету, у Тапалянах, Новай Волі і ў Васількове Беластоцкага павету. Такім чынам, гаспадарка на „нічыіх“ гектарах дае дадатковыя сотні тон збожжа і мяса. Сельгасгурткі, у дыспазіцыі якіх ёсць значныя фінансавыя сродкі, выкарыстоўваюць іх на агульнаграмадскія мэты. Напрыклад, на фінансаванне глыбінных (артэзіянскіх) студняў, на падтрымку важнейшых грамадскіх чыноў. (ця)

Каштоўная сыравіна з Гайнаўшчыны

Аддзел Беластоцкага прадпрыемства паўторнай сыравіны (БППС) у Гайнаўцы заняў першае месца ў спаборніцтве аддзелаў у мінулым годзе. Дырэкцыя БППС у Беластоку ўзнагародзіла яго пераходным вымпелам і дыпломам, а загадчыцу Лідзію Губіну і работнікаў скупачнага пункта Таццяну Дамброўскую і Аляксандра Печку — грашовымі ўзнагародамі.

У мінулым годзе гайнаўскі аддзел БППС дабіўся найвышэйшай дынамікі скупкі. Найлепшымі вынікамі можа ён пахваліцца і за мінулыя дзесяць месяцаў гэтага года. Дагэтуль накапіў ён каля 500 тон паўторнай сыравіны агульнай вартасці 700 тысяч злотых. Найбольш паперы і ануч. Найбольш макулатуры дастаўляюць на пункт скупкі вучні пачатковых школ № 2 і № 5, а таксама агульнаадукацыйнага ліцэя № 9 у Гайнаўцы.

Рэкордных вынікаў у збіранні макулатуры ў нашым ваяводстве дабіліся вучні пачатковай школы № 5 у Гайнаўцы: Яўген Вілюк, які сабраў 1169 кілаграмаў (як узнагароду ён атрымаў веласіпед), і Міраслава Семянюк, якая сабрала 776 кілаграмаў (яна ўзнагароджана ручным гадзіннікам). Паспяхова праходзіла зборка макулатуры ў пачатковай школе ў Васьках. Тут кожны вучань сабраў каля трыццаці кілаграмаў макулатуры. Вялікая заслуга ў гэтым настаўніка Піліпа Грынявіцкага БППС у Беластоку ўзнагародзіла яго ручным гадзіннікам.

Аддзел БППС у Гайнаўцы паспяхова змагаецца за першынство ў спаборніцтве. (ця)

З маёй званіцы

Паляванне на „Бізона“

Бяжыць, калісьці, любенькія, дзевяцігадовы Славік, хлапчо шустрае, па дзернякоўскай вуліцы і раптам прыстаў, як у зямлю ўкапаны. На камені пры дарозе рассеўся дзядзька Сарочынскі і плача. Вось, дзіва. І яшчэ дарослы, мужчына. Бо сёння і бабы не вельмі та, ведаеце, плакаць хочуць. Калі ён аднойчы суседавай Мані жывую жабу ў кошык з ягадамі палажыў, дык тая, бачыце, замест крыкнуць з перапалоху і слязьмі заліцца, так яго гэтым самым кошыкам па вуху хапіла, што пару дзён у галаве, быццам пчолы бзыкалі.

А тут, мужчына. У салдатах, кажуць, быў нават.

— Дзядзьку! Дзядзьку, а вы чаго гэта?

— Ой Славічак, Славічак, не зразумець табе, малы ты яшчэ, — заенчаў старэнькі. — А мне ўжо, бачыш, сіл не хапае, замучыў мяне, сынок, сельскагаспадарчы гурток з Гарадка. Мне ж не трэба, золатца ты маё, ад іх адразу „Бізона“, скажам. З мяне і меншага звера даволі. Каб толькі здабыць. Гэта ж і авёс быў, і жыта, а цяпер балота яшчэ не скошанае стаіць. Сам ніяк не дам рады. Мне ж даўно за 70 пераваліла.

Славік насцярожыўся.

— Ой, паблыталі, вы, дзядзечка, нешта, паблыталі. Ну які вам, скажыце, бізон у балота, а тым болей у авёс палезе? Яны на прэрыях водзяцца, ім падавай прастор. Вось там на іх чырванаскурыя і палююць. Вы кніжку пра Віннету, правадыра індзейцаў, чыталі?

— А дзе там, Славічак, калі? Я пастановы пра тое, што сельскагаспадарчыя гурткі ў першую чаргу старым і адзінокім памагаць маюць, і тыя пераглянуць паспеў толькі.

— Вось, бачыце. І скуль вам што ведаць? Індзейцы, яны за бізонамі на мустангах, бягом.

— А ты думаў, я што? Ну, праўда, я не мустанга там якога заграчнічнага, а вось „Камара“, нашага, свойскага, матаролер, на смерць заганяў, дыспазітара, старшыню гуртка і трактарыстаў па мяжах ганяючы.

— Дзядзечка, — не ўгамоньваўся Славік. — А вы б можа спосаб з перадзяваннем спрабавалі? Гэтакі індзеец часамі шкуру звярыную на сябе напяльваў, мацаваў на галаве рогі і скрадваўся, хітрасцю дзейнічаў, як кажуць.

— І не гавары, Славічак, нават. Было, усё было. І з перадзяваннем, і з раздзяваннем нават. Тут, ведаеш, адзін, браток ты мой, усіх чатырох дачок у адных купальных касцюмах размясціў у стратэгічных, як кажуць, пунктах. Ну, пры ўездзе ў вёску, значыцца, на скрыжаванні дарог, ну і пры бабцы-самагоншчыцы, вядома. Усе сабакі вясковыя ад брэху мала не падавіліся, вароны пазляталіся з усяго наваколля, а трактар ніводзін не стрымаўся.

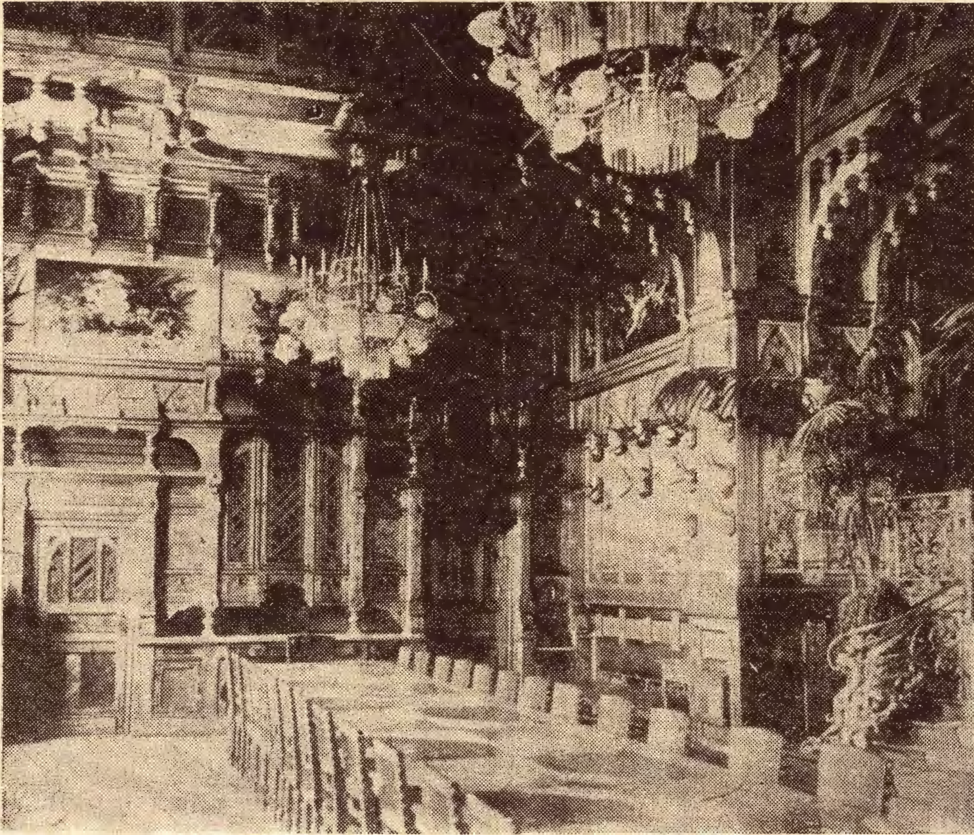
— Ну, гэтак мы. А вось у Меляшках, любенькі, хлопцы суполку арганізавалі. Такім, вядома, помач усялякая па праву, належыцца. А гурток сельскагаспадарчы ў іх у Бялевічах. Тым проста раз'яснілі. Суполка, кажуць, дык суполка. Вас траіх, дык адзін за плуг, а двое ў плуг упрагайцеся.

— А найсмяшнейшае, Славічак, тое, што ў каго касілка свая, а ў нашай вёсцы іх з 10 будзе, адна матаровая пры тым, гэтым у першую чаргу гурткоўцы пакасілі. Гэта, каб яны сваімі сіламі не паспелі, даход каб не прапаў. Ну, бо тыя, што і не маюць чым, не дзенуцца нікуды, раней ці пазней у ласку прыйдуць.

— Такія, бачыш, справы. А чаму плачу? Ну, бо восень ужо. Амаль усе парабілі. Яно так. Калі, аднак, падумаеш, што ў наступным годзе ізноў гэтакія мытарствы будуць, то слёзы самі так і цякуць ручаінамі, безупынку.

Ларс

ПРА БЕЛАВЕЖСКІ ПАЛАЦ

Банкетная зала былога белавежскага палаца. Рэпрадукцыю са старой паштоўкі зрабіў В. Мінкевіч.

Старэйшыя жыхары Белавежы помняць яшчэ паляўнічы палац, які быў тут пабудаваны ў 1889-1893 г. па загаду цара Аляксандра III. Архітэктарам быў граф Рошфар. Палац знадворку рэкамендаваўся сурова, магутна. Затое ўсярэдзіне вочы разбягаліся па ўсіх вуглах — такая была тут прыгажосць. Кожны з 180 пакояў і залаў меў стылёвую мэблю, карціны, разьбу, панелі, каштоўныя габелены. У вялізных падвалах знаходзіліся гаспадарчыя памяшканні і кухня.

Аднак цару гэта ўсё не спадабалася, і граф Рошфар папаў у няласку. Таму праз нейкі час пакончыў самагубствам. Цар Аляксандр III памёр у 1894 г., ва ўзросце 49 гадоў. Палац трапіў у спадчыне яго сыну Мікалаю II. Мікалай II прыязджаў сюды доўгі час.

У перыяд паміж сусветнымі войнамі палац з'яўляўся ўласнасцю прэзідэнта Польшчы Ігната Масціцкага. З'язджаліся сюды на паляванні розныя дыпламаты, палітыкі, між іншым, венгерскі рэгент Міклаш Горці і Герман Герынг.

У час вайны палац займалі немцы, якія, уцякаючы, у 1944 г. падпалілі яго, раней аграбіўшы з больш каштоўных рэчаў. Руіны палаца стаялі да 1960 г. Потым іх разбурылі і на гэтым месцы пабудавалі гасцініцу „Іва" і прыродазнаўчы музей.

Такая гісторыя белавежскага палаца. Турысты, якія прыязджаюць у Белавежу, часта яшчэ пра яго дапытваюцца. На жаль, не могуць нідзе купіць ніякай паштоўкі з яго відам. Памяць пра палац памалу прападае.

П. Байко

Куток практычных ведаў

МАЛАДЗЁЖНЫ „ТРОНДЗІК"

Маладзёжны „трондзік" ці вугры — вельмі распаўсюджаная хвароба сярод дарастаючай моладзі. На жаль, многія з нас не здаюць сабе справы, што гэта хвароба і што нельга не звяртаць увагі на яе, а тым больш насміхацца. Бо многім здаецца, што гэта проста такі ўзрост, што яно само пройдзе, а некаторыя раяць выйсці замуж ці жаніцца.

А тым часам гэту хваробу скуры неабходна лячыць. І не толькі таму, што непрыгожа выглядае твар, плечы і шыя нашых дзяцей, але таксама і таму, што ўзнікае часта гэта хвароба з-за гарманальных, страўнікавых і нервовых хвароб. Калі вугры не лячыць, то могуць яны пакінуць трывалыя сляды на целе.

Вугры ўзнікаюць у выніку надмернай дзейнасці тлушчавых залоз скуры. Асабліва выразна гэта выступае ў сярэдняй частцы твару: на носе, на ілбе, на шчоках і барадзе. Асабліва актыўнай становіцца дзейнасць тлушчавых залоз у перыяд дарастання моладзі.

Вугры маюць розны выгляд: могуць быць гэта дробныя прышчы, могуць быць цвёрдыя вялікія прышчы, а таксама вялікія сінія ацёкі, якія праз некалькі дзён ператвараюцца ў гнойныя прышчы.

Маладзёжны „трондзік" працягваецца доўга і знікае толькі праз некалькі год. Яго прычынай могуць быць таксама гнойныя бактэрыі, якія маглі б не выклікаць хваробу, калі б не спрыяючыя ўмовы (уражлівая скура і надмерная дзейнасць тлушчавых залоз у выніку дарастання). Часамі развіццю вугроў спрыяюць хваробы страўніка і кішак, нырак, печані. Таму ў кожным выпадку маладзёжнага „трондзіка" трэба звярнуцца не толькі да доктара скурных хвароб, але і да педыятра і да доктара ўнутраных хвароб.

Доктар правядзе адпаведнае фармакалагічнае ці дыетэтычнае лячэнне, даючы адначасова ўказанні адносна догляду скуры. Мясцовае лячэнне заключаецца ў прымяненні серы, ртуці і дзёгцю ў выглядзе вадкасці і паст. У больш сур'ёзных выпадках прымяняюцца антыбіётыкі, якія дапамагаюць ліквідаваць запальны стан скуры. Дапамагаюць таксама насвятленні месц з вуграмі кварцавай лямпай.

Доктар раіць часта, некалькі разоў на працягу дня, мыць скуру гарачай вадой і серна-дзёгцевым мылам, альбо мылам „Оро". Асушыўшы скуру, неабходна працерці яе „Акнасанам".

Моладзь, у якой наглядаецца надмерная дзейнасць тлушчавых залоз, павінна прымяняць спецыяльную дыету, багатую бялком, а бедную тлушчамі і вугляводамі. Неабходна не забывацца аб вітамінах, якія прыпіша доктар.

Эскулап

Дарагое „Сэрцайка"!

Мне 17 год. Вучуся ў сярэдняй школе. На канікулах пазнаёміўся я з Галяй і шчыра яе пакахаў. Яна на год маладзейшая за мяне і вучыцца ў тэхнікуме ў тым жа горадзе. Мы часта спатыкаліся. Галя заўсёды прыходзіла пунктуальна. Часта паўтарала, што вельмі мяне кахае, а я цешыўся і мне здавалася, што я самы шчаслівы чалавек на свеце. Але не працягвалася гэта доўга. Перастала яна ўжо прыходзіць на спатканні. А калі мы сустрэліся выпадкова і я запытаўся, што сталася, яна выкручвалася рознымі спосабамі, а ўрэшце задзёрна сказала, што навукі шмат і на каханне часу не хапае. Не паверыў я гэтаму, я ж таксама вучуся, але для яе час заўсёды знайду. А ўсё выяснілася, калі нядаўна я зайшоў у клуб, а яна там з хлопцам гуляе. Я страшэнна знерваваўся. Хацеў ужо ўдарыць нават гэтага хлопца, што дзяўчыну ў мяне адабраў. Але ўстрымаўся. Ад гэтага часу няма мне спакою. Памажы мне, „Сэрцайка".

Віця з Бельшчыны

Віця, ты яшчэ вельмі малады, а яшчэ маладзейшая твая дзяўчына. І яшчэ рана, каб так сур'ёзна каханнем займацца. У такіх гадах каханне часта бывае зменлівым і што ты яе ў клубе з іншым хлопцам убачыў, гэта не трагедыя. Пагуляць — гэта ж не значыць ужо кахаць. Прэтэнзіі твае да гэтага хлопца зусім няслушныя. Запамятай, што ніякі хлопец сілаю дзяўчыны не адбярэ, калі яна сама ад цябе не адыйдзе. Ды не пераймайся; у жыцці, як вось у рускай песні: „В нашей жизни всякое бывает, наплывает тучами гроза...", а ўжо далей „Тучи улетают, ветер утихает и опять синеют небеса".

„Сэрцайка"

Мала, але цікава

„БЯЗДРОТАВЫ ТЭЛЕГРАФ" АФРЫКІ

Ціхая афрыканская ноч. Толькі зрэдку прашуміць вецер у кронах дрэў ды пачуецца крык нябачнай птушкі.

Раптам аднекуль здалёк данясецца выразны пошчак барабана. Праходзіць некалькі секунд, і вось ужо ў другім баку яму адказвае рытмічная серыя ўдараў. Гэта гавораць там-тамы, своеасаблівы „бяздротавы тэлеграф" Афрыкі, які з незапамятных часоў выкарыстоўваецца для перадачы любых навін. Менш як гадзіна патрабуецца, каб праз непраходныя джунглі і балоты якая-небудзь вестка пераадолела сотню кіламетраў, што аддзяляюць адну вёску ад другой.

Мова там-тамаў — гэта не азбука Морзе. Пэўнаму чаргаванню гукаў барабанаў адпавядаюць асобныя словы або цэлыя паняцці. Мова гэта тым не менш даволі дакладная і разнастайная, але авалодаць ёй можна толькі пасля працяглай трэніроўкі.

З развіццём транспарту і сродкаў масавай інфармацыі на афрыканскім кантыненце майстэрства перадачы навін пры дапамозе „гаворачых барабанаў" паступова пачынае знікаць. І ўсё ж да гэтага часу таямнічае шматгалоссе там-тамаў нярэдка гучыць у афрыканскай начы.

Гайдаючы на стале агеньчык, Чарноў пачаў хадзіць па зямлянцы, спыняючыся і разважна гамонячы да Клімчанкі. Здаецца, нішто не здольна было вывесці яго з душэўнай раўнавагі, такі ён быў нетаропка-ўпэўнены, размераны, акуратна, нават элегантна апрануты. На яго стрыжанай пад бокс бялявай патыліцы варушылася ружовая зморшчына.

— Між іншым, табе выпала, можна сказаць, удача. Не кожнаму даецца такая магчымасць рэабілітаваць сябе. Перад немцамі асабліва трудна. Але яны гэта цэняць — магу запэўніць. З уласнага вопыту. Я таксама калісь чакаў кулі. Такіх яны звычайна ўраз да сцяны. Разам з камісарамі. Прыйшлося даказаць што-колечы. І вось бачыш: замест кулі — мундзір. — Ён з мінутным задавальненнем абмацаў свой кароценькі фрэнчык з невялічкімі срэбнымі пагонамі. — Праўда, пры Саветах чын паболей быў, — даверліва паведаміў ён.

„Што за намёкі? Хто ён такі? Былы палітрук? Камандзір? Штабіст які-небудзь?.. — думаў лейтэнант.

— Дарма стараешся, — ваўкавата сказаў ён. — Не на таго напаў.

Чарноў раптам спыніўся і крутнуўся да Клімчанкі. Выраз ягонага твару не перамяніўся, толькі левае вока неяк нядобра акруглілася, і ён прыцішана, быццам для таго, каб не пачуў вартавы знадворку, сказаў:

— А ты таго... не дужа. Між іншым, выбар у цябе не вельмі багаты. Або ты выступіш, або ў зямлю ляжаш. Сёння ж.

Клімчанку пасля ўсяго, што здарылася, пагрозы маглі толькі ўзарваць, і ён ўсхапіўся з зэдліка.

— Ну і чорт з вамі! Страляйце! Усё роўна застрэліце. Што, да сваіх адпусціце? Сволачы!

Чарноў халадна ўсміхнуўся.

— Не гарачыся. Урэшце, мы можам зрабіць што трэба і без твайго ўдзелу.

Ён яшчэ пачакаў і, відаць, каб не стаяць так, грудзі ў грудзі з гэтым абарваным скрываўленым чалавекам, зайшоў на сваё месца. Там з нейкаю шматзначнаю важнасцю ўзяў выняты з сумкі аркуш — спіс асабовага складу першага ўзводу аўтаматчыкаў.

— Камандзір першага аддзялення Галанога Іван Фаміч, яфрэйтар Апенкін Пётр Пятровіч, чырвонаармеец Сіязаў, Гаймадулін... імя па бацьку не прастаўлена непарадак, Чыркоў, Фёдараў, Хіль. І так дваццаць два чалавекі. Выбыўшыя адзначаны? Адзначаны, а як жа. Ну вось. Адрас вядомы. Камандзір роты таксама вядомы — Арлавец. Астатняе — не бяда, і самі зробім. Толькі ты тады, вядома, злуй на сябе: без заслуг застанешся. Перад немцамі. А там заслугі за табой падвояцца. У квадрат узвядуцца. Зразумеў?

— Як гэта?

— А так. Падумай — зразумееш.

Клімчанка збянтэжыўся, ашаломлены яшчэ не да канца ўсвядомленай, але безумоўна нейкай вельмі нядобрай задумай гэтых сволачаў, і ва ўсе вочы глядзеў на Чарнова. А той, ужо змяніўшы свой ветліва стрыманы выраз на зацята афіцыйны, згарнуў спіс узвода і прыціснуў яго сумкай.

— Вось так! — сказаў ён, сеў і адкінуўся да сцяны. — Дык што рашаеш?

„Што яны ўздумалі? Што зробяць?" — білася ў галаве ўзводнага роспачная думка і паступова акрэслівалася здагадка, ад якой аж кінула ў жар. Клімчанка ўскочыў і, хіснуўшыся, сігануў да стала.

— Не маеце права! Правакатары! Сволачы прадажныя!

— Ціха! — строга сказаў Чарноў і ўстаў. Рука яго цвёрда лягла на сумку, пад якой быў спіс. — Ціха, лейтэнант. Спачатку раскінь мазгой. Не спяшайся, — закончыў ён з нейкім паказным шкадаваннем. Клімчанка асатанела глядзеў яму ў вочы — шэрыя і ў гэты раз ужо халодныя і суровыя. Некалькі секунд яны так стаялі — адзін на адзін, раздзеленыя толькі сталом, і тады да ўзводнага ўпершыню прыйшло разуменне, што гэтыя людзі зробяць з ім усё, што захочуць.

Нейкі час абодва маўчалі. У зямлянцы стала прахладна, печка ўжо не свяцілася агністымі шчылінамі, скупа шарэла заклееная недарэчнымі плакатамі сцяна, на якой выразней адзначыўся галавасты, да столі, цень ад Чарнова. На двары, пэўна, цямнела; там чуваць былі аддаленыя крокі вартавога; недзе далей, абыякавыя да ўсяго, гаманілі, смяяліся салдаты! Тоненька наігрываў губны гармонік.

„Сволачы, што робяць, сволачы! І трэба ж было толькі ўчора адзначыць выбыўшых: забітых і параненых. Тухватулін, здаецца, толькі не адзначан. Ноччу падстрэлілі — не паспеў спісаць... Не, гэтага дапусціць нельга. Але як?.."

І ён зразумеў, што адзінае яго выйсце тут — схітрыць, што іх утончанаму варварству трэба проціпаставіць тонкую хітрасць. Аднак, ён, чалавек адкрытай і простай натуры, адчуваў сябе да таго мала здатным. Галоўнае, самае асноўнае цяпер для яго быў спіс, і лейтэнант дужа выразна разумеў гэта. Яму цяжка было прымусіць сябе не глядзець на прыціснуты сумкай аркуш паперы, і ўсё ж ён кожнаю частачкай цела адчуваў яго там і ажно баяўся, што Чарноў мог па чым-небудзь здагадацца аб яго імкненні. Але нездарма, відаць, яго пасадзілі на сярэдзіне зямлянкі. Кінуцца да стала яму было цяжка — цяпер ён не адчуваў у сабе неабходнага на тое спрыту. Трэба было прыдумаць іншае, і Клімчанка рашыў расцягнуць час.

— А што я павінен гаварыць там? — змрочным, але крыху раўнейшым голасам запытаў ён. Чарноў варухнуў бровамі, коратка зыркнуў на яго і залапаў па стале рукамі.

— О, гэта вельмі проста. Прачытаць...

ТРЫБУНА чытачоў

У Каўпаках

Хоць даўно пісаў Ярош,
Праўды больш тут,
Як на грош.
У Каўпаках забава гучна,
Моладзь там гуляе зручна,
Як нап'ецца у Жака,
Пойдзе ў танцы драпака.
Пецька, Лёлік і Сяргей
Пяюць песню, як салавей,
А потым дахаты спяшацца,
Каб больш у рове не купацца.
Наш каханы Васілёк
У краме ў Каўпаках ізмок
І дахаты не спяшаўся,
А ў рове на градзе купаўся.
На каленях лез дахаты —
Быў не бедны, не багаты.
Жонка яго абмывае,
П'яніц долю праклінае,
Пахмяліўшыся, Валодзя
Заблудзіўся ў карагодзе,
Памажы ты, Мішка Грубы,
Аднайсці мне сваю любу.
Коля з Ванькам памагалі —
Іх з балота выцягалі.
Так бывае, мілы людзі,
У Каўпаках у карагодзе.

Ярош

АЛЕСЯ

Алеся... А імя якое!
Празрыста, як крышталь,
Палае, нібы сонца залатое,
Блакітна, быццам даль...

Расцеш зялёнаю раслінай
З буйнымі кветкамі ўгару,
Ты злучана з зямлёй радзімай
Карэннем векавым. Але даруй...

Ты не маўклівая расліна,
Хутчэй ты песняй жураўлінай
Звініш у далечы, у сіняй.
І цяжка верыць,
што ты простая дзяўчына...
Не, сімвал ты
дачок усіх Радзімы.

Алесь Рунь
Мінск

Дзе ён тут у мяне заваліўся... Во. — Ён знайшоў сярод папер нейкі аркуш і, устаўшы, цераз стол сунуў яго Клімчанку. — Лейтэнант раздумна агледзеў паперу.

„Дарагія грамадзяне, мае аднапалчане, — было надрукавана дробным шрыфтам. — Байцы і камандзіры... палка. (Іш, сволачы, і месца пакінулі, толькі прастаўляй). Гэта звяртаецца да вас былы ваш камандзір (чырвонаармеец)". Зноў пропуск з шматкроп'я. Клімчанка зірнуў ніжэй, і там таксама ішлі пропускі — кропкі, усё звароты яшчэ чалавек да пятнаццаці з запрашэннем у палон. Тут жа меркавалася напомніць гэтым людзям іх канкрэтныя крыўды на Савецкую ўладу і пералічыць дабрабыты палону — 700 грамаў хлеба, гарачы харч з кавай, кожнаму коўдра, свабода ад бальшавізму, па жаданню касцёл, кірха або царква для веруючых. Байцам, месца жыхарства якіх было занята немцамі, абяцаўся водпуск дахаты.

„Ладна распісалі. Складна, — падумаў Клімчанка. — Так добра, што і дурань не паверыць". Услых, стараючыся паспакайней, ён аб'явіў:

— Добра! Чорт з ім. Я згодзен.

— Ну вось і лады. Віншую! — Чарноў выйшаў з-за стала і пацiснуў яго руку вышэй локця. — Раскалоўся, і дабро. Ну ведама ж, які сэнс паміраць за нейкі там папяровы прынцып. Праўда? Значыць, так! — З задавальненнем, як ад завяршэння нялёгкай справы, ён пацёр рукі. — Значыць, так: па расейскаму звычаю абмыем гэтую справу. Як-ніяк — людзей жа ад гібелі ратуем. Гэта, брат, не здрада. Гэта доблесць!

(Працяг будзе)

ЗАТРАТЫ АД ВАДЫ

З вялікай радасцю чакалі жыхары Гайнаўкі разбудовы былога тартака. І некалькі год таму назад была адкрыта ў Гайнаўцы фабрыка мэблі. Былы тартак назвалі Гайнаўскім прадпрыемствам драўнінай прамысловасці. Новы завод прыняў на працу звыш 700 асоб.

Усё было б добра, каб не вада. Хапіла грошай на цэлы завод, забракла на адвод вады.

Непатрэбная вада адплывае з завода 10 метраў за плот на Ліпоўскія лугі. З добрай травы тут ужо нічога не засталося, дрэнная вада заліла 20 гектараў лугоў.

Гаспадары з Ліповай вуліцы ў Гайнаўцы, не маючы чым карміць сваіх кароў, прадаюць іх, а за грошы, атрыманыя ад фабрыкі ў якасці кампенсаты за шкоды, купляюць малако ў краме.

А вада з фабрыкі далей цячэ на лугі ўжо 5 год. Ёсць у гэтым месцы меліярацыйны роў, якім можна было б фабрычную ваду адпраўляць далей, але няма каму яго ачысціць. Роў зарос травой і не чысцілі яго ўжо 20 год.

Калі сама фабрыка не ведае, куды дзець сваю ваду, дык павінен пра гэта падумаць нехта вышэйшы. Нельга лёгкадумна марнаваць ураджайныя палеткі.

Раса

ВАРТА ЗАЦІКАВІЦЦА

Едучы ў вёску Тафілаўцы, за крутым паваротам, блізка ад будынкаў, на жвіраванай дарозе знаходзіцца мосцік, пад якім працякае ручаёк. Даволі даўно ўжо з аднаго боку гэты мосцік праламаўся. Лопнула некалькі цэмбравін. Паўстала тут прабоіна, якая, праўда, за гэты час ад вятроў і дажджу ўжо напалавіну засыпалася пяском.

Дарога гэтая аднак важная, і неабходна, каб мясцовыя дарожныя ўлады пастараліся засыпаць дарэшты прабоіну або ўставіць новыя цэмбравіны.

М. Панфілюк

ДОБРААХВОТНАЯ ПАЖАРНАЯ КАМАНДА Ў СПІЧКАХ

Даўно ўжо існуе ў Спічках добраахвотная пажарная каманда. Пачаткова ўсе пажарныя прылады ляжалі ў святліцы, але потым пабудавалі рамізу і ўсё перанеслі ў яе.

Жыхары вёскі Спічкі выкапалі таксама два супрацьпажарныя басейны і абгарадзілі іх сеткай.

На пажар пачаткова пажарнікі ездзілі фурманкай, цяпер ездзяць трактарам.

У спічкоўскай пажарнай камандзе 30 чалавек. Камендантам з'яўляецца Мікалай Хаманскі. Дзякуючы яму пажарная ахова ў Спічках дабілася поспехаў. Яна атрымлівае дыпломы на розных спаборніцтвах. Добра было б яшчэ, каб наша каманда атрымала пажарны аўтамабіль. Праца пайшла б тады шпарчэй.

Васіль Асеннік

Цікавая сустрэча

У пачатковай школе імя А. Валкавыцкага ў Нараўцы Гайнаўскага павету адбылася аўтарская сустрэча пісьменніка Сакрата Яновіча з вучнямі васьмых класаў (каля 60 асоб).

Літаратар знаёміў вучняў з дзейнасцю літаратурна-мастацкага аб'яднання „Белавежа" ў Беластоку, расказаў аб сваім творчым шляху і прачытаў свае творы. Вялікае зацікаўленне выклікалі апавяданні са зборнікаў „Загоны" і „Вялікі горад Беласток". Удзельнікі сустрэчы выказалі пажаданне, каб нашы пісьменнікі і паэты часцей прыязджалі ў Нараўку на сустрэчы з моладдзю. Цікавыя пытанні ў адрас С. Яновіча, а таксама жывая дыскусія найлепш сведчылі аб тым, што сустрэча ўдалася і што існуе патрэба новых сустрэч з іншымі нашымі аўтарамі. (ця)

ПАШТОЎКА З БЕЛЬСКА

Горад Бельск. Цэнтр. На пярэднім плане кветкавы дыван, а сярод яго „банкух" з жывых кветак. **Фота Я. М.**

Гарачае малако ў Паўлах

Усе вучні (110) школы ў Паўлах, Беластоцкі павет, ад кастрычніка п'юць малако на вялікім перапынку. Ініцыятарам гэтай карыснай справы быў вучнёўскі кааператыў.

Малако дастаўляе мясцовая злеўня, парыць Марыя Раманюк, а булкі бярэ з мясцовай крамы і прадае вучнёўскі кааператыў.

Пяцёрка паўлаўскіх настаўнікаў таксама разам з вучнямі п'е малако з булкай.

Раённая малачарня ў Бельску Падляшскім абяцала пазычыць аднолькавыя кубкі для малака, ды дагэтуль не прывезла. (вм)

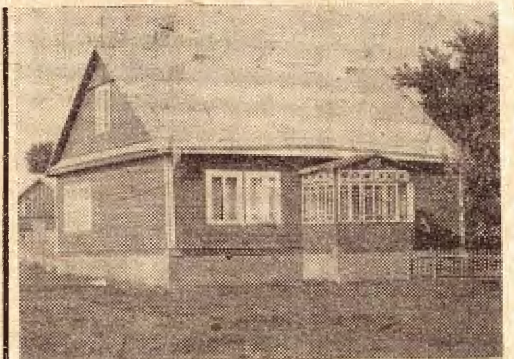

Васіль Асеннік — Верш „Бацька і сын" надрукуем.

Анна Дзенісюк — „Ты прыходіш і одходіш" і „Бігу я стэжкою і плачу" надрукуем. Першы лепшы. Адносна апавядання — мы не маем магчымасці друкаваць доўгіх твораў.

Ірэна Кузьма — „Лёгкія грошы" надрукуем. Верш па тэме добры, таксама і па форме.

Ян Манюшка — Як жа многа суму і меланхоліі ў вашых вершах. Так, жыццё ідзе, плыве нястрымна, і кожная эпоха мае іншыя мэты. А мо прычынай восень?! Некаторыя з вершаў надрукуем.

Хата ў Тыневічах Малых (Гайнаўскі павет).

Фота Я. М.

ГАЙНАЎШЧЫНА ПЕРАД АГЛЯДАМІ

Беларуская песня з давен-даўна карысталася ў нас вялікай папулярнасцю. Беларускую песню спяваюць у нас на акадэміях, фэстынах, вяселлях, дажынках і ўвогуле пры розных нагодах.

Гайнаўскі аддзел БГКТ штогод арганізуе агляды беларускай песні і драмгурткоў. Штогод прымае ў іх удзел шмат людзей.

Таксама і цяпер гайнаўскі аддзел звяртаецца за пасрэдствам „Нівы" да ўсіх дырэктараў школ, настаўнікаў, кіраўнікоў клубаў „Рух", „Рольніка", святліц, да ўсіх песняроў — старэйшых і маладых, каб падрыхтаваліся і масава прынялі ўдзел у гэтых конкурсах. Нашы ўдзельнікі заўсёды атрымліваюць узнагароды. У падрыхтоўку гэтых конкурсаў укладаюць многа сваіх сіл і ўмеласцей адданыя актывісты БГКТ.

Многія дырэктары школ і настаўнікі кожны год сістэматычна рыхтуюць сваіх вучняў да школьнага конкурсу. Да такіх школ залічаем школы: у Кленіках, Трасцянцы, Чыжах, Тыневічах, Нараўцы, Скупаве, Чаромсе-асадзе, Белавежы, Луцэ, Навасадах, Дубічах Царкоўных, Старым Корніне, Махнатым, Дубінах, Грабаўцы, Барысаўцы, Семяноўцы, Ляшуках, а таксама беларускі ліцэй у Гайнаўцы і школу № 3 у Гайнаўцы.

Многія кіраўнікі нашых клубаў „Рух" і „Рольніка" не абмяжоўваюць сваю працу толькі да адкрывання і закрывання клуба. Яны арганізуюць драматычныя гурткі, прымаюць актыўны ўдзел у конкурсах, умела арганізуюць вольны час. Да такіх клубаў і такіх кіраўнікоў належаць у нас: клуб „Рух" у Скупаве, Навасадах, Сухавольцах, Трасцянцы, Арэшкаве, Чаромсе-вёсцы, Рэпісках, Грабаўцы, Семяноўцы, Махнатым, Дабрывадзе, клуб чыгуначніка ў Чаромсе-асадзе, ГОК-і ў Белавежы, Кляшчэлях. Ва ўсіх гэтых клубах назіраем жывое культурнае жыццё.

Да ведама ўсіх зацікаўленых падаем, што ў гайнаўскім аддзеле ёсць рэпертуарныя матэрыялы. Гайнаўскі аддзел спадзяецца, што ў аглядзе 1974/75 г.г. прымуць удзел як ужо вядомыя і слаўныя песняры і гурткі, так і многа новых.

В. Бура,
сакратар гайнаўскага аддзела БГКТ.

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

ЦІ БУДЗЕ КІНО Ў МАЛОЧКАХ?

Адказвае:

Urząd Powiatowy w Bielsku Podlaskim — Powiatowa Komenda Straży Pożarnych.

W załatwieniu prośby Obywatela (Mikołaja Hilkiewicza) skierowanej do redakcji „Niwa", Powiatowa Komenda Straży Pożarnych w Bielsku Podlaskim informuje, że dokonała kwalifikacji sali kinowej (we wsi Mołoczki) w dniu 24.X.1974 r., lecz z komisyjnych oględzin wynika, że jest szereg braków i usterek, które należy usunąć przed przystąpieniem do wyświetlania filmów. Powyższe usterki winne być usunęte przez miejscową ludność lub Urząd Gminny w Boćkach. Odpisy protokółów z usterkami znajdują się: 1-egz. u Obywatela Benedziuka Mikołaja zam, Mołoczki, 2 egz. — Urząd Gminy w Boćkach, 3-egz. — Wojewódzki Zarząd Kin w Białymstoku.

Sala mogła być zakwalifikowana o wiele wcześniej, lecz brak zasadniczych rzeczy, takich jak otworów okiennych oraz instalacji elektrycznej, nie pozwalał na zakwalifikowanie.

Cała dokumentacja z kwalifikacji sali kinowej została przesłana do Wojewódzkiego Zarządu Kin w Białymstoku.

Z up. Naczelnika Powiatu
mjr poż. Adolf Czesnowski
Komendant Pow. Straży Pożarnych

Ад рэдакцыі: Спадзяемся, што гміна і самі людзі возьмуцца і давядуць цяпер справу да канца.

NIWA 15-950 Skr. poczt. 149 Białystok, ul. Wesołowskiego 1. TELEFON 2-32-41. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Wydawca RSW „Prasa—Książka—Ruch" Indeks 36811.

ЛІРЫЧНА-САТЫРЫЧНАЕ

Спрытны хлопец быў Гаўрыла...
Яго ўбок усё вадзіла:
То да Ганны, то да Гэлі,
То да Зосі, то да Нэлі.
Для жаніцьбы выбраў Свету...
І сказала Света гэтак:
„Пажаніўся б з Ганнай, з Гэляй
Ці мо з Зосяй, ці мо з Нэляй...“

Вось бяда-бядовая,
Галава садовая!

*

Працаваў Пятро на складзе,
Ды з сумленнем не паладзіў,
Ён цягаў са склада ладна,
Бо яму ўсё падуладна.
Возьме, скажам, кумпячок,
Заадно і каньячок...
Рэвізор сказаў адно:
„Табе ў суд пара даўно...“

Вось бяда-бядовая,
Галава садовая!

*

За сталом сядзеў шырокім —
На пасадзе ён высокай.
Назавём яго Ігнатам,
Заадно і бюракратам!
Дзе патрэбна падпісаць,
Ён гаворыць: „Пачакаць“.
„Тут да вас прыйшлі — прыміце“.
„Не прымаю — асадзіце...“
Толькі тут уакурат
„Адсядзеўся“ бюракрат...

Вось бяда-бядовая,
Галава садовая!

*

Ён быў майстар на ўсе рукі,
А трымаўся на паруках.
На рабоце піў багата
Без адрыву ад варштата.
Зняважаў людзей на працы
У сваім прамкамбінаце,
Ён жа майстар на ўсе рукі —
Майстра ж возьмуць на парукі!
Ды аднойчы майстар гэты
Быў міліцыяй „прыгрэты“:
На пятнаццаць сутак Вася
Ад кватэры адарваўся...

Вось бяда-бядовая,
Галава садовая!

*

Клім пісаў без перастанку —
Познім вечарам і ранкам,
У вольны час і на рабоце —
Па сваёй дурной ахвоце...
А пісаў ён не санеты,
Не раманы, не куплеты:
Ён паклёпамі займаўся,
Вось на гэтым і папаўся...
За „мараль“ такі змагар
Атрымаў свой „ганарар“.

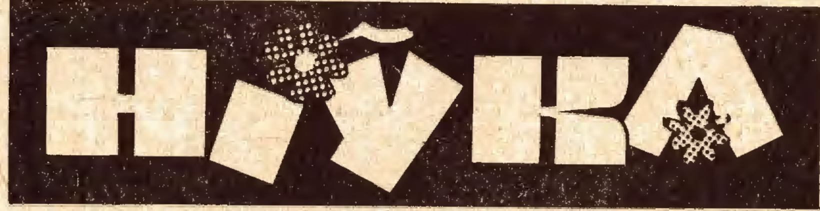
Вось бяда-бядовая,
Галава садовая!

Міхась Пянкрат

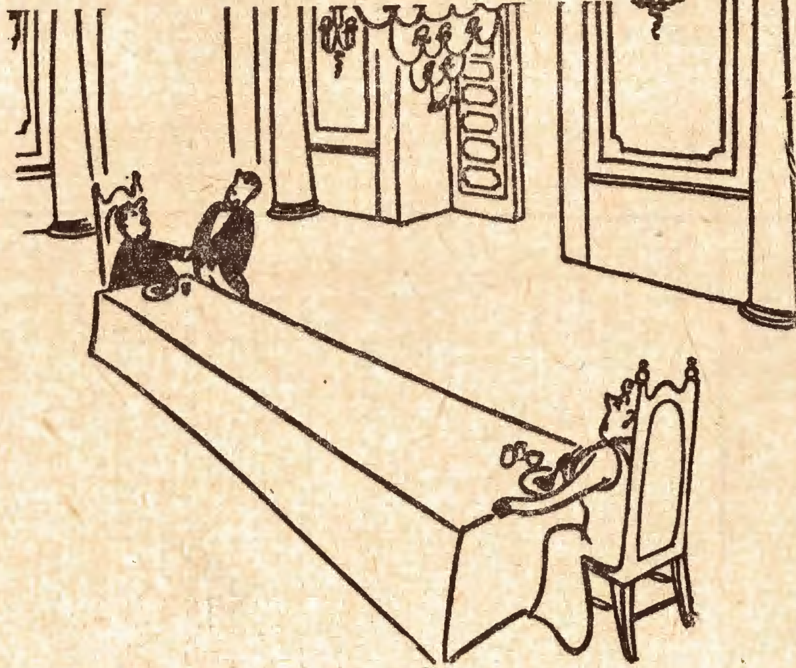

... — І ўсё-такі нішто не зможа поўнасцю замяніць чалавека, — цвярдзіў людаед.

...Ён казаў: спецыялісты па пытаннях.. А дзе ж спецыялісты па адказах?

З ЖЫЦЦЯ ВЫШЭЙШЫХ СФЕРАЎ

— Падайце пані соль.

РЭПЕТЫЦЫЯ

У час генеральнай рэпетыцыі акцёр, што выконваў галоўную ролю, увесь час блытаў тэкст, даводзячы да шаленства аўтара п'есы, які сядзеў у зале.

— Запэўніваю вас, — супакойваў акцёр аўтара, — свой тэкст я выдатна ведаю.

— Свой? Магчыма... Але не мой...

Калекцыянер.

ЧУЎ

Суддзя пытае сведка:

— Ці вы бачылі, як Іван ударыў паліцыянта ў голаў?

Сведак:

— Бачыць не бачыў, але чуў гук, быццам нехта ўдарыў па чымсьці парожнім...

НА ЧАЙ

— Афіцыянт, разунак!

— Калі ласка. З вас роўна шэсцьсот злотых.

— Колькі?!!

— Пяцьсот.

— Колькі?!

— Чатырыста.

— Колькі?

— Даруйце, трыста.

— Вось то-та ж, дарагі. Нюх трэба на кліента мець — колькі з каго дзерці. Дык колькі?

— Дзвесце пяцьдзесят.

— Цяпер якраз. Аднак жа і зрабіліся нахабнікамі вы тут, у „Казцы“. Відома, нельга чакаць ласкі ад кліента, і ўсё ж... Я вось ужо дзесяць год у „Чарадзейцы“ — і то за адным рыпам столькі не бяру. Ну, бог з табою — трымай шэсцьсот і не думай, што мы — з „Чарадзейкі“ — якія-небудзь скнары. Чакай, на вось яшчэ сотню. На чай... **Анатолій Навумаў**

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе О. Младзяноўскай са Старыны, Э. Барысюк з Войнаўкі, М. Аксянтовіч з Горнага Груда, а таксама Г. Кендысь, Тамары Лукашук, Ірэны Старасельнік, Яўгеніі Лукашук і Людмілы Пухлоўскай змяшчаем песню з рэпертуару Ірэны Ярацкай

NIE WRÓCĄ TE LATA

słowa: Janusz Kondratowicz
muzyka: Leszek Bogdanowicz

Nie wrócą te lata,
te lata szalone,
gdy świat mi dawałeś jak swój,
gdy każdym spojrzeniem
wiązałeś nam dłonie,
niczego nie dzieląc na pół.

Nie wrócą te lata
zza tylu pożegnań,
zza tylu przyjaźni, tylu spraw,
nieważne już nawet,
gdzie został ten pejzaż,
ten pejzaż, którego nam dzisiaj brak:

nieważne już nawet,
gdzie został ten pejzaż,
ten pejzaż, którego nam dzisiaj brak.
tak jak ja — w dłoniach unieś swój czas,
tak jak ja — zawsze jasną miej twarz.
tak jak ja — nie oglądaj się wstecz
zawsze wiedz, czego chcesz!

Nie wrócą te lata,
te lata szalone,
gdy dzień był tak krótki jak noc,
gdy sobą zdumieni
jak woda i ogień —
byliśmy — ja tobą ty mną.

Nie wrócą te lata
jak listy z daleka,
nie żałuj niczego, nie licz strat,
rozkołysz, jak kiedyś,
pół ziemi, pół nieba,
idź dalej — otwarty przed tobą świat,

rozkołysz, jak kiedyś,
pół ziemi, pół nieba,
idź dalej — przed tobą cały świat!

Tak jak ja — unieś w dłoniach swój czas,
tak jak ja — nie oglądaj się wstecz,
tak jak ja — zawsze jasną miej twarz,
zawsze wiedz, czego chcesz!

Nie wrócą te lata
jak pamięć niewierna,
gdy wrócą wspomnieniem, cóż to da?
Żyj chwilą, nim minie,
jedyna i piękna,
żyj chwilą tak długo, jak długo trwa.

żyj chwilą, nim minie,
jedyna i piękna,
żyj chwilą, dopóki jeszcze trwa.

СУМНАЯ РАДАСЦЬ

— От жа я сёння жонку сваю абрадаваў, — хваліўся Сцяпан сваім сябрам.

— Няўжо? Мабыць добры падарунак з авансу купіў?

— Ды не, проста на гэтым тыдні адзін раз цвярозы дадому прыйшоў...

РАСТЛУМАЧЫЎ

— Ты кажаш, што гэты гальштук каштуе 280 злотых? Ды за гэтыя грошы ты б мог купіць дасканалыя туфлі!

— Гэта праўда, ды было б недарэчна хадзіць з туфлямі на шыі.

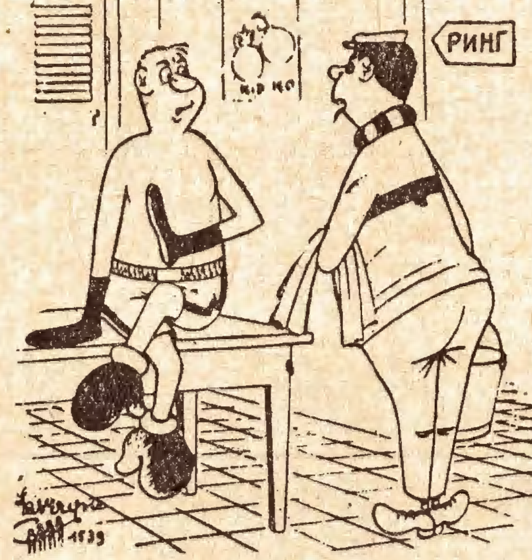
У ЛЕКАРА

— Доктар, у мяне дрэнна са зрокам.

— У чым гэта выяўляецца?

— Вось вы, напрыклад, бачыце справа на сцяле муху, а я — не.

ЧАГО Ў СПОРЦЕ НЕ БЫВАЕ!

— Што? Я нервуюся?..

ГЕНІЙ

Ідзе гутарка аб імітатарах.

— Усё гэта глупства. Я знаёмы з імітатарам-геніем! Калі ён імітуе спеў пеўня, узыходзіць сонца!

ПАМЫЛЯЕШСЯ

— Кастусь, ты цяпер не так хораша апрануты, як тады, калі мы пажаніліся.

— Памыляешся, дарагая, на мне той жа самы касцюм, што быў у дзень шлюбу, дваццаць год таму назад.

ХТО РАЗУМНЕЙШЫ

— Як, па-твойму, хто разумнейшы: мужчыны ці жанчыны?

— Відома, жанчыны. Ці ж ты бачыў калі-небудзь жанчыну, якая выйшла б замуж толькі таму, што ў яе выбранніка прыгожыя ногі?

ГАЛОДНЫ

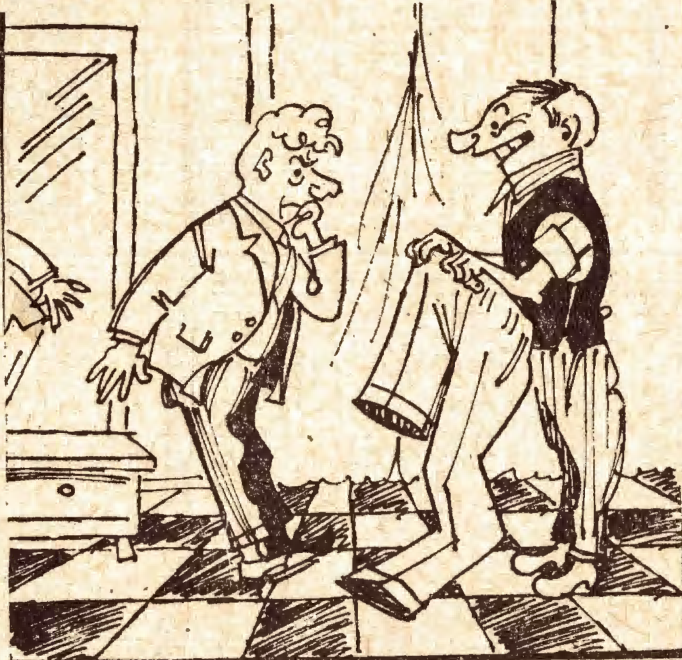
Бацька пытае сына:

— Мама цябе сёння карміла?

— Не, тата, толькі дала адзін сухарык.

— А ты яго хоць размачыў?

— Ды хацеў было размачыць, але ён у кружку не ўлазіў.

— Як жа вы пашылі? Правая калоша зусім кароткая.
— Затое левая доўгая.

„ГРЫМУЧЫЯ ВАРТАЎНІКІ“

На паліцыю спадзявайся, а сам не давай маху, вырашыў Эліс Мотл — жыхар тэхаскага горада Сан-Анджэла пасля таго, як зладзеі вынеслі з яго зварачнай майстэрні абсталяванне коштам у 2 тысячы долараў. Мудрая думка патрабавала неадкладнага ажыццяўлення, і, не давяраючы больш хітрым замкам, Мотл набыў... чатыры грымучыя змяі. Так у майстэрні з'явіліся Лары, Лерой, Леон і Клео, якіх удзень трымалі ў надзейна закрытай скрыньцы, а вечарам, пасля заканчэння рабочага дня, выпускалі ў памяшканне майстэрні. На ўваходных дзвярах з'явілася ўражлівая аб'ява: „Асцярожна, змеі. Не ўваходзьце ў майстэрню пасля яе закрыцця. Мы не нясём ніякай адказнасці“.

Пакуль „грымучыя вартаўнікі“ апраўдваюць ускладаемыя на іх надзеі. Задаволены і гаспадар майстэрні, якому, праўда, давялося звяртацца да адваката за паведамленнем аб законнасці права трымаць змей напеўным, а рагом незадавальненню мясцовай паліцыі.

У ТРАДЫЦЫЯХ СЯМ'І

Калі ў дзень 119-годдзя Расэ Кальюкес Кальфукурэ ўручылі дакументы на спецыяльную пенсію, яна без ценю іроніі заўважыла, што казне прыйдзецца раскашэльвацца яшчэ не адзін дзесятак гадоў. Для такой аптымістычнай заявы ў бадзёрай і жыццярадаснай аргенцінкі ёсць усе падставы: яе маці памерла ва ўзросце 169 гадоў, а бацька загінуў ад няшчаснага выпадку, пражыўшы „усяго“ 155 гадоў. У старэйшай жыхаркі з горада Біста Алегрэ вялікая сям'я. „Малодшы сынок“ нядаўна адсвяткаваў 65-годдзе.

Век жыві, век вучыся. А калі ж працаваць?